

ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА Стратегії розвитку до 2028 року

ТРУСКАВЕЦЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
(I частина)

Список скорочень

- РСР – регіональна стратегія розвитку
- СЕО – стратегічна екологічна оцінка
- ДДП – документ державного планування
- ЦОВВ – центральний орган виконавчої влади
- ОДА - обласна державна адміністрація
- ДРП – державна регіональна політика
- ДСРР – Державна стратегія регіонального розвитку
- ДФРР – Державний фонд регіонального розвитку
- ТГ – територіальна громада
- ВВП – валовий внутрішній продукт
- ВРП – валовий регіональний продукт
- ТКС – транскордонне співробітництво
- МТД – міжнародна технічна допомога
- ЖКГ – житлово-комунальне господарство
- ТПВ – тверді побутові відходи
- ПЗФ – природно-заповідний фонд
- ГДК – гранично допустима концентрація
- МСБ - малий та середній бізнес
- ОВНС - оцінка впливу на навколишнє природне середовище
- ПАТ - публічне акціонерне товариство

Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і місцевих громад. Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 року в Україні вступив в дію закон «Про стратегічну екологічну оцінку». Методичні засади здійснення екологічної оцінки Стратегії викладені у затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 р. Методичних рекомендаціях із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.

У відповідності до вимог цих законодавчих актів здійснена оцінка екологічних наслідків реалізації Стратегії розвитку Трускавецької міської територіальної громади до 2028 року.

Звіт «Екологічна експертиза» Стратегії розвитку до 2028 року Трускавецької міської територіальної громади» складається із 2-х частин. В першій частині експертиза здійснена для Стратегії та Плану заходів із її впровадження за 2019-2021 роки. В другій частині експертиза буде здійснена для Плану заходів із впровадження Стратегії на 2022-2024 роки.

1. Методологія проведення стратегічної екологічної оцінки (СЕО)

1.1. Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Метою СЕО є всестороннє сприяння врахуванню екологічних підходів і екологічного мислення у процесах підготовки та ухвалення СПП для випереджаючого забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння збалансованому (сталому) розвитку територій – регіонів, субрегіонів та територіальних громад.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (від 01.07.2015 №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України від 28.02.2019 № 2697 «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року». Безпосередньо проведення СЕО регламентується Законом України від 20.03.2018 № 2354 «Про стратегічну екологічну оцінку» та наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування».

1.2. Етапи проведення СЕО

Складання звіту про СЕО

Після закінчення громадських обговорень та отримання інформації від департаменту екології та природних ресурсів облдержадміністрації забезпечено складання Звіту про СЕО, який містить інформацію про: зміст та цілі Стратегії, її зв'язок з іншими документами державного планування; характеристику та прогнозні зміни стану довкілля, у тому числі здоров'я населення; опис екологічних проблем громади; опис наслідків для довкілля та заходи для зменшення негативних наслідків виконання Стратегії та Плану заходів; аналіз альтернативних сценаріїв стану екологічної ситуації; заходи моніторингу наслідків виконання Стратегії та Плану заходів; інформацію щодо транскордонних наслідків; резюме.

Проведення громадського обговорення

Звіт про СЕО оприлюднюється на офіційному сайті Бродівської міської ради з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості протягом терміну громадських обговорень, що повинні тривати не менш ніж 30 днів з дня оприлюднення повідомлення.

Повідомлення про оприлюднення звіту про СЕО публікується не менше як в двох друкованих засобах масової інформації та розміщується на офіційному сайті Бродівської міської ради та повинно містити інформацію про:

- 1) повну назву документа державного планування, що пропонується, та стислий виклад його змісту;
- 2) орган, що прийматиме рішення про затвердження документа державного планування;
- 3) передбачувану процедуру громадського обговорення, у тому числі:
 - a. строки здійснення процедури;
 - b. способи участі громадськості (надання письмових зауважень і пропозицій, громадські слухання тощо);
 - c. дату, час і місце проведення громадських слухань (у разі проведення);
 - d. орган, від якого можна отримати інформацію та адресу, за якою можна ознайомитися з проектом документа державного планування, звітом про СЕО та екологічною інформацією, у тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення, що стосується документа державного планування;
 - e. орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, його поштову та електронну адреси та строки подання зауважень і пропозицій;

- f. місцезнаходження наявної екологічної інформації, у т.ч. пов'язаної зі здоров'ям населення, що стосується документа державного планування;
- 4) необхідність проведення транскордонних консультацій щодо проекту документа державного планування.

Громадськість у межах строку громадського обговорення має право подати в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) зауваження і пропозиції до звіту про СЕО. Усі зауваження і пропозиції до зазначеного звіту, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду, за результатами якого враховуються або мотивовано відхиляються. Пропозиції і зауваження, подані після встановленого строку, не розглядаються.

За результатами громадського обговорення готується довідка, до якої додаються протокол громадських слухань (у разі проведення) та письмові матеріали, отримані в результаті громадського обговорення.

Консультації з органами виконавчої влади у процесі СЕО

Проект Стратегії, Звіт про СЕО та повідомлення про оприлюднення цих документів подаються Бродівською міською радою (на паперових носіях та в електронному вигляді) до Міністерства енергетики та захисту довкілля України, Міністерства охорони здоров'я України, Департаменту екології та природних ресурсів Львівської обласної державної адміністрації.

Зазначені органи після отримання проекту документа державного планування та Звіту про СЕО протягом п'яти робочих днів розміщують повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування на своєму офіційному веб-сайті із зазначенням замовника та у строк, що не перевищує 30 днів з дня отримання, подають Бродівській міській раді в письмовій формі зауваження і пропозиції до проекту документа державного планування та Звіту про СЕО. Усі зауваження і пропозиції зазначених органів, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду Бродівською міською радою та врахуванню або вмотивованому відхиленню. За результатами консультацій готується довідка, в якій підсумовуються отримані зауваження і пропозиції та зазначається, яким чином вони враховані у документі державного планування та Звіті про СЕО, а також обґрунтовується обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду. До довідки додаються письмові матеріали, отримані в результаті громадського обговорення.

Інформування

Трускавецька міська рада протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті затверджений документ державного планування, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, довідки про консультації та про громадське обговорення і письмово повідомляє про це Міністерство енергетики та захисту довкілля України.

2. Характеристика стану довкілля та умов життєдіяльності населення громади

2.1. Природні умови та ресурсний потенціал території

Місцезоналення

Трускавецька міська територіальна громада утворена 25 жовтня 2020 року в ході адміністративно-територіальної реформи. Адміністративний центр — місто Трускавець. Площа громади — 212,9 км², населення — 40 033 мешканців (2020). Територія Трускавецької територіальної громади із зазначенням бувших рад, що увійшли до її складу, представлена на рисунку 1.

Рисунок 1. Територія Трускавецької територіальної громади

Ландшафти та ґрунти

Територія Трускавецької міської територіальної громади входить до складу Львівської області, яка розташована в західній частині України. Цей регіон історично називають Галичиною. Площа області складає 21,831 тис. км² що становить 3,6 % території України. Область займає південно-західну окраїну Східно – Європейської рівнини і західну частину північного макросхилу Українських Карпат. На території області виділяють п'ять природних районів – гірські Карпати на півдні, до них прилягає Передкарпатська височина, Подільська височина (плато) – в центральній частині, Мале Полісся і Волинська височина – на півночі.

Територія Трускавецької громади знаходиться у Внутрішній зоні Передкарпатського прогину, а на південному заході межує зі Скибовою зоною Карпатської складчастої області. Мінеральні води курорту приурочені до водоносного горизонту у відкладах загорської підсвіти воротищенської світи нижнього неогену.

Територія Трускавецької громади розташована на Передкарпатській височинній області (Передкарпаття), яка лежить між південно-західним краєм Подільської височини і північно-східними схилами Українських Карпат. Межі Передкарпаття чітко виражені. На південному-заході – це край південно-східних схилів Карпат (приблизно по ізогіпсі 400 м н.р.м.) по лінії Хирів – Самбір – Стрий – Борислав – Болахів – Перегінськ – Надвірна – Кути – Вижниця – Берегомет – Красноільськ. На північному-сході границя Передкарпаття співпадає з пд.-зх. краєм Подільської височини по лінії Перемишль – Мостиська – Судова Вишня – долина Дністра – долина Бистриці – Отинія – Коломия – долина Прута – Новоселиця. Землі сільсько-господарських угідь займають 46,1% площі. На рисунку 2 показано фізико-географічне районування регіону за даними Національної академії наук України, Центр даних з біорізноманіття (<http://dc.smnh.org/maps/carpatians.html>).

Рисунок 2. Фізико-географічне районування Передкарпаття

Завдяки наявності м'яких осадових порід горби на території громади мають округлі або плоскі вершини з пологими схилами, покритими хвойними та листяними лісами. Абсолютні висоти коливаються від 350 до 400 метрів над рівнем моря. Згідно з ландшафтною картою України, Трускавецька територіальна громада розташована на території Низькотерасових слабо дренованих рівнин з глейовими дерновими і дерново-підзолистими ґрунтами, з вологими грабовими дібровами і судубравами у Передгірній акумулятивно-денудаційній височині з антропогеновим покривом на неогенових моласових відкладах гірських Карпатських ландшафтів, що ілюструє рисунок 3 (<http://geomap.land.kiev.ua/landscape-1-950.html>).

Основну територію громади зайнято Дрогобицькою денудаційно-аккумулятивноерозійною височиною з домінуючими абсолютними висотами 250–350 м, яку розділяють широкі долини Бистриці Підбузької і Тисмениці на три співрозмірні частини, що паралельними смугами простягаються у бік Дністра. У межах височини домінують увалисто-хвилясті форми рельєфу з розгалуженою яружно-балковою мережею.

Ландшафтна карта України

- Передгірні акумулятивно-денудаційні височини з антропогеновим покривом на неогенових моласових відкладах
- Глибоко розчленовані височини з дерново-середньопідзолисті поверхнево оглеєних ґрунтами в поєднанні з буроземно-підзолистими, з грабово-буковими дібровами
- Денудаційні увалисто-пасмові височини з сірими опідзоленими ґрунтами, розорані, з дубово-грабовими бучинами
- Піщано-глинисті і лесові рівнини з дерново-середньопідзолисті опідзоленими ґрунтами, розорані, з грабовими бучинами
- Розчленовані високотерасові рівнини з дерновими опідзоленими ґрунтами, з грабовими дібровами
- Низькотерасові слабо дреновані рівнини з глейовими дерновими і дерново-підзолистими ґрунтами, з вологими грабовими дібровами і судубравами

Рисунок 3. Фрагмент ландшафтної карти України

Ґрунт – один з компонентів ландшафту – органо-мінеральне тіло, що виникло в результаті тривалого взаємодії інших геокомпонентів – материнських порід, рельєфу, клімату, природних вод, рослинного світу тощо.

У межах Львівської області утворилися ґрунти мінеральні (піщані, суглинкові, глинисті) та органічні (торфовища), підзолистого, дернового, чорноземного і буроземного типів ґрунтоутворення з різними ґрунтоутворюючими та підстелюючими породами.

Типи ґрунтового покриву території Трускавецької громади переважно сірі лісові ґрунти, чорноземи дерново-карбонатні і дерновопідзолисті, що ілюструє рисунок 4 (http://geoknigi.com/book_view.php?id=30).

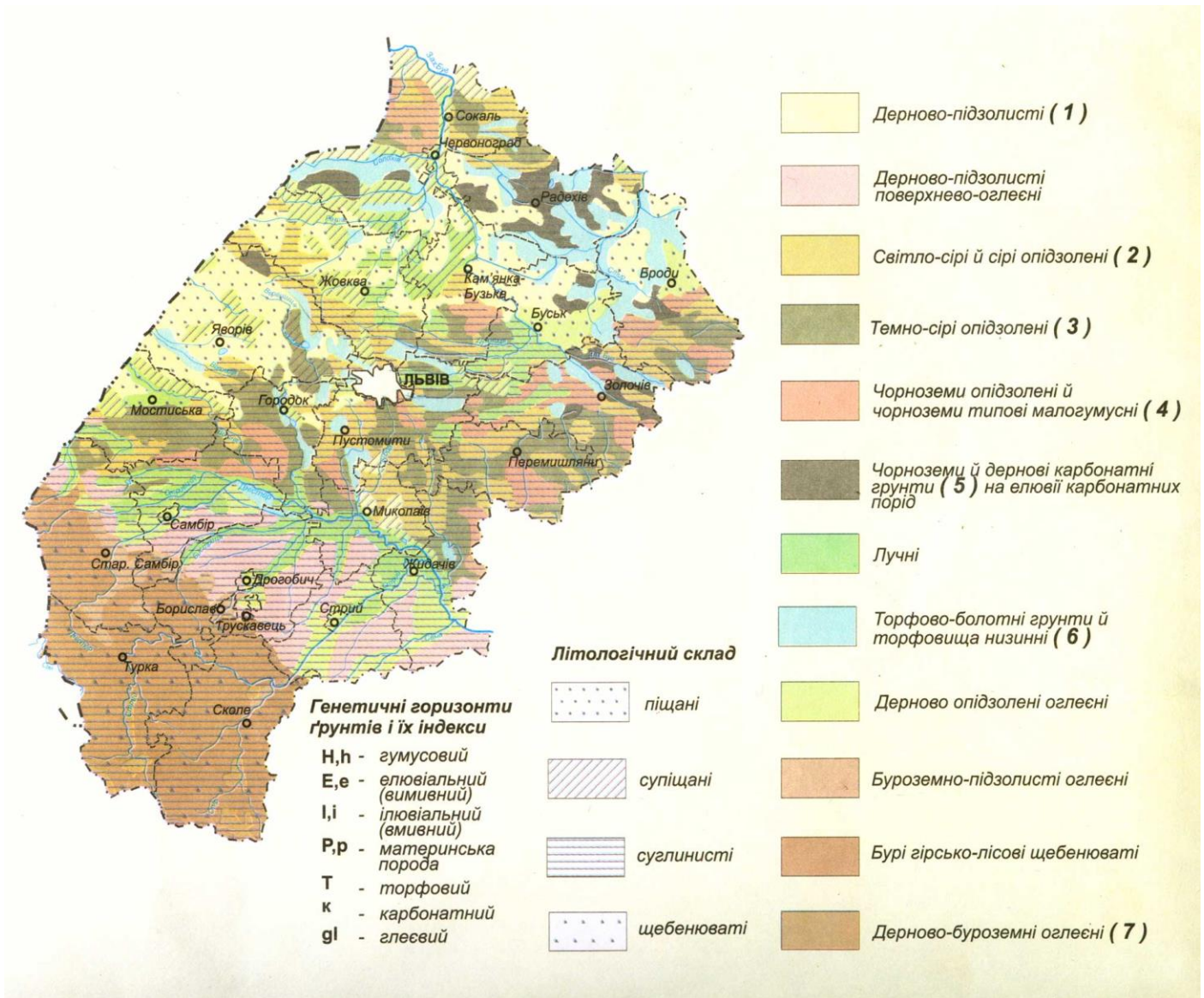

Рисунок 4. Карта ґрунтів Львівської області

Сірі лісові ґрунти

Найвиразніше поділений на генетичні горизонти є ясно-сірий ґрунт, що розвивається в умовах активного промивного режиму з порівняно повільним накопиченням органічних сполук. У сірого лісового ґрунту вимивний горизонт не вирізняється, а промивний режим добре видний по структурі і щільності вимивного горизонту. Темно-сірий ґрунт відрізняється збільшеною потужністю темним кольором гумусового горизонту, меншою щільністю вимивного горизонту.

Дерново-карбонатні ґрунти

Ці ґрунти глибокопрофільні, багаті на гумус, промиті від карбонатів. Для цих ґрунтів властивий дуже короткий профіль (40-60см), і висока гумусованість. Насиченість ґрунту карбонатами сприяє накопиченню гумусу, через що ґрунти в нормальному зволоженому стані дуже темні — до чорного. Світліші відтінки — аж до сірувато-білого появляються від надмірного збагачення карбонатами або від перемішування із звітрілим мергелем при оранці. В посушливі періоди ці ґрунти мають здатність до ущільнення і розтріскування, важкі для обробітку. В перезволоженому стані вони надто «клейкі». При оптимальному зволоженні — це легкі для обробітку і дуже родючі ґрунти.

Дерново-підзолисті ґрунти

Великі площі (біля 15% території області) зайняті дерново-підзолистими ґрунтами. Для їх формування необхідні добра фільтраційна здатність, достатня кількість опадів для створення промивного режиму і кисла реакція ґрунтової вологи, що сприяє вимиванню поживних речовин. Такі умови забезпечуються ґрунтоутворюючими породами піщаного і супіщаного складу, поширення соснових лісів, хвоя яких сприяє підкисленню вологи в ґрунті, та регулярне випадання дощів. Низька вибірна здатність супіщаного і піщаного субстрату не сприяє засвоєнню поживних речовин, а тому такі ґрунти мають мало гумусу, низьку родючість і відносяться до найбідніших у Львівській області. Особливо бідними є піщані відміни, на яких, через непридатність під рілля, ростуть соснові ліси. Вони займають середні висотні рівні — низькі межиріччя, що зайняті під ріллею і пасовищами. Ґрунти дерново-підзолистого ряду (піщані, супіщані та суглинкові) зустрічаються також на тих схилах, де відсутній лесовий покрив, а піщані і супіщані корінні та давньоалювіальні відклади формують поверхні схилів гряд та прохідних долин.

Корисні копалини

Територія Трускавецької громади багата різними корисними копалинами: нафтою, озокеритом, сіллю, поліметалічними (свинцево-цинковими) рудами. Тут є галеніт, сфалерит, сірка, мінерали вюртцит, смітсоніт, церусит, сидерит, зустрічається самородна ртуть. Виявлені також гіпс, поклади глауберової солі.

Наявність корисних копалин сприяла утворенню різних за хімічним складом і лікувальним властивостям мінеральних вод, що містять вуглецеві з'єднання, радон, глауберову сіль, сірководень.

Гідрологія

Водні ресурси Львівщини відіграють важливу роль у соціально-економічному житті області. Вода використовується, як джерело питного, технічного, сільськогосподарського водопостачання, в рибному господарстві, в лікувальних цілях, є джерелом поповнення запасів підземних вод та інше. Поверхневі води Львівщини представлені річками, водосховищами, озерами та ставками. Характерною особливістю Львівщини є розташування в межах області значної частини Головного Європейського вододілу, який поділяє річкові системи Чорноморського і Балтійського басейнів. Це зумовлює відсутність великих водотоків і наявність багатьох витоків, а також те, що територія області досить піднята над рівнем моря (середня висота 376 м, по Україні – 175 м).

Річки області належать до басейнів Чорного і Балтійського морів. Вони утворюють окремі гідрологічні системи, режим і морфометричні параметри яких тісно пов'язані з орографією і кліматичними умовами. Річкова мережа території досить густа. Її представляють 8950 річок загальною протяжністю 16343 км. На території області протікають ріки: великі – Дністер (протяжність – 207 км), Західний Буг (195 км); середні – Стрий (232 км), Серет (5 км), Сян (56 км), Іква (17 км), Стир (91 км); малі – 235 річок загальною довжиною 4732 км.

Гідрографічна мережа субрегіону представлена струмками та невеликими річками, а також декількома водоймами:

- **Річка Солониця** – права притока Тисмениці (басейн Дністра). Довжина річки 20 км, площа басейну 98 км². У верхів'ї долина V-подібна, нижче трапецієподібна. Річище слабо звивисте (в нижній течії більш звивисте). Солониця бере початок на північно-східних схилах Орівської Скиби, що у Східних Бескидах; на південний захід від Трускавця. Тече спочатку на північний схід, після села Болехівців повертає на захід, а в пригірловій частині тече на північ. Впадає до Тисмениці на північній околиці села Раневичів, неподалік від Дрогобича. Притоки: Ворона (права) і невеликі потічки. Річка протікає повз місто Трускавець, через місто Стебник і села: Болехівці, Нове Село та Раневичі.
- **Річка Вишниця** – права притока Тисмениці (басейн Дністра). Довжина Вишниці 11 км, площа басейну 24 км². У верхів'ях річка типово гірська з V-подібною долиною; нижче долина трапецієподібна. Річище слабо звивисте, у нижній течії більш звивисте. Споруджено кілька ставків. Притоки: невеликі потічки. Витоки розташовані серед північно-східних відногів Східних Бескидів (Карпати), між містами Бориславом і Трускавцем (на південний захід від Трускавця). Річка тече спочатку на північний схід, далі на північ, потім на північний захід, а в пригірловій частині – на північ. Впадає до Тисмениці біля північно-східної частини

Борислава, яка носить назву Губичі, та неподалік від південно-західної околиці Дрогобича. Річка Вишниця протікає біля західної частини міста Стебника – Солець, та через село Модричі – по території виробітку рудника № 2 ПАТ «Стебницьке гірничо-хімічне підприємство «Полімінерал». Восени 2017 року в руслі р. Вишниця утворилось карстове провалля, в яке почали впадати води річки, що становило загрозу нового розмиву підземних горизонтів. Щоб запобігти подальшому розмиванню водою Вишниці карстових порожнин, було спрямовано річку в її природне русло за допомогою труб завдовжки 18 метрів та діаметром 1000 см.

- Струмок Каточий починається за 1-1,2 км на північний захід від центру Трускавця проходить по закритому каналу містом, а потім по відкритому каналу впадає в р. Солоницю. Довжина струмка близько 4 км, ширина 30-50 см, глибина 10-80 см, середній розхід води до 10 літрів в секунду.
- Права притока струмка Каточий витікає з Курортної балки в районі джерела «Ісая» і протікає мимо джерел «Марія», «Броніслава» до джерела «Едвард», а далі походить по закритому каналу до впадання в струмок Каточий.
- Струмок Воротище бере початок за 12 км на південний захід від Трускавця в гірській височині «Орів» і впадає в р. Тисменицю. Довжина струмка близько 25 км, ширина 20-60 см, глибина 10-80 см, середній розхід води 18 літрів в секунду. У період сніготанення та злив розливається шириною до 20 м. Час замерзання – грудень, танення – березень. Глибина промерзання – 20 см. Береги струмка обривисті, місцями висотою до 2 метрів. Дно кам'янисте.
- Річка Колодниця бере початок за 15 км на південний захід від Трускавця в гірському масиві «Іванівка» і впадає в річку Дністер. Довжина річки близько 45 км, ширина 50 см, глибина 15-50 см, середній розхід води 49 літрів в секунду. Час замерзання – грудень, танення – березень. Глибина промерзання – до 50 см.
- Найбільшою водоймою на території Трускавця є штучна водойма на струмку Воротище, створена в 1960 році, як тимчасове джерело питтєвого водопостачання Трускавця. Штучне водосховище має площу 25 га, загальну ємність 1,27 млн.м³ (корисну ємність 0,29 млн. м³ і мертвий об'єм 0,98 млн.м³). Саме водосховище оточене першою зоною санітарної охорони.
- Друга значна штучна водойма споруджена у 1970 році на струмку Вишниця в місці його перетину з автодорогою Трускавець – Борислав. Площа дзеркала води – 4 га. Водойма використовувалась як купальне озеро.
- Третя штучна водойма споруджена у 90-х роках, на струмку Вишниця в північній околиці Трускавця зі сторони Дрогобича.
- На території Помярок знаходяться дві старі водойми: одна (колишнє джерело водопостачання) – штучний котлован розміром 60 x 10 метрів і глибиною 1,7 метра (ємність 1020 м³), що наповнюється водою з безіменного струмка; друга утворена на місці колишніх розробок озокеритових шахт і живиться підземними ключами і наливом (розмір водойми 70 x 70 метрів, глибина 4 метри).
- На краю південно-східної частини Трускавця розташоване водосховище на річці Колодниця біля с. Доброгостів. Водосховище передбачене для забору технічної води для Стебницького калійного комбінату. Площа водоймища приблизно така ж, як і питного озера в Трускавці.
- У Трускавці на даний час налічується більше 200 криниць. Придатними для питтєвих цілей визнані частина з них, а решта за смаковими якостями та наявністю запаху сірководню придатні лише для технічних потреб.
- Шахтними криницями відкриті ґрунтові води, що залягають на невеликій глибині. Дебіт криниць перебуває в прямій залежності від кількості атмосферних опадів. Глибина залягання води в криницях повторює нерівності рельєфу і коливається в досить великих межах від 5-ти до 11-ти метрів. Стоп води коливається від 2-х до 4-х метрів. При очистці криниць (після повного відкачування) наповнення їх до нормального рівня відбувається протягом 24-х – 30-ти годин.

На екологічний стан поверхневих вод Трускавецької громади і Львівської області загалом впливають різноманітні фактори, які тісно пов'язані, а саме: забруднення ґрунтів, атмосфери, зміна ландшафтно-ї структури та техногенне перевантаження території, неефективна робота каналізаційно-очисних споруд, не винесення в природу і картографічних матеріалів прибережних захисних смуг і водоохоронних зон, а також їх недодержання, насамперед в населених пунктах.

Біорізноманіття

Лісові ресурси. Ліси Львівської області займають 31,8 % її території, тоді як у середньому по Україні цей показник складає 15,7%. За загальною площею лісів Львівщина займає третє місце по Україні після Волинської та Житомирської областей. Ліси по території області розміщені нерівномірно. Основна частина вкритої лісом площі припадає на гірські райони Карпат, а також Розточчя, Гологори, Мале Полісся.

Згідно лісорослинного районування територія Трускавецької громади віднесена до центральної широколистяної зони, центральноевропейської провінції Східно-Карпатської підпровінції буково-ялицевих лісів (Східницьке, Бориславське, Нагуєвицьке, і частина Доброгостівського лісництва) і району дубових лісів (всі інші лісництва). Територія громади розташована в зоні заліснених передгірських височин, що тягнуться вздовж схилів зовнішніх Карпат. В цілому клімат регіону сприятливий для росту таких деревних та чагарникових порід : ялиці, модрини, ялини, дуба, бука, явора, ясенена, граба, ліщини, бузини та інших порід. Цифрова модель рельєфу території Трускавецької громади із розміщеними лісовими угіддями ілюструє рисунок 5.

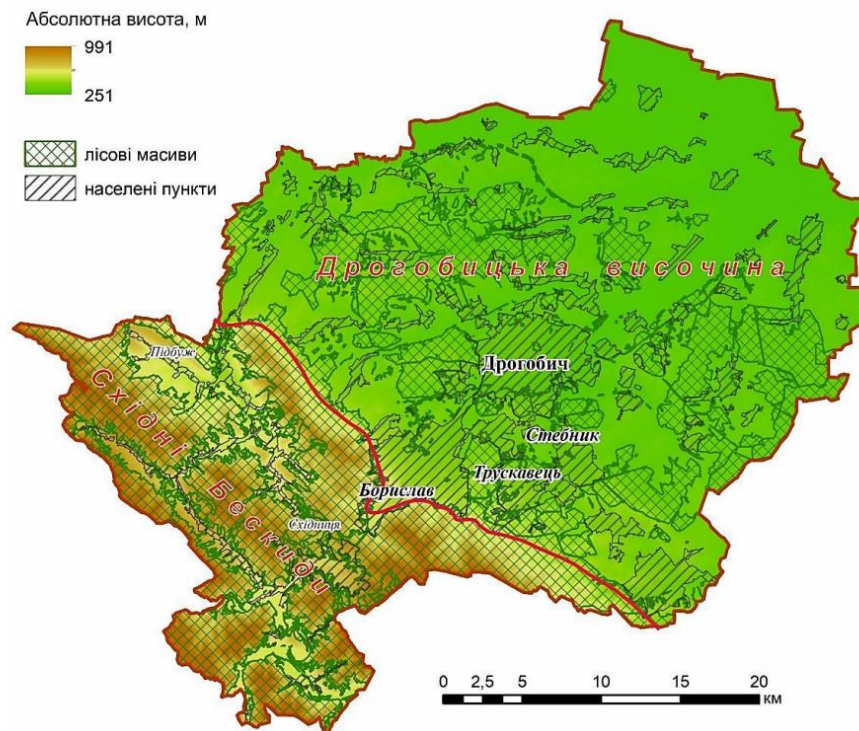

Рисунок 5. Карта лісів Трускавецької громади

На терасах Дрогобицької височини сформувалися дерново-підзолисті поверхнево-оглеєні ґрунти, у долинах – дерново-глейові лучні ґрунти. У рослинному покриві переважають мішані, буково-ялинові, дубово-вільхові ліси та різнотравнозлакові луки.

Лісистість території громади ілюструє рисунок 6.

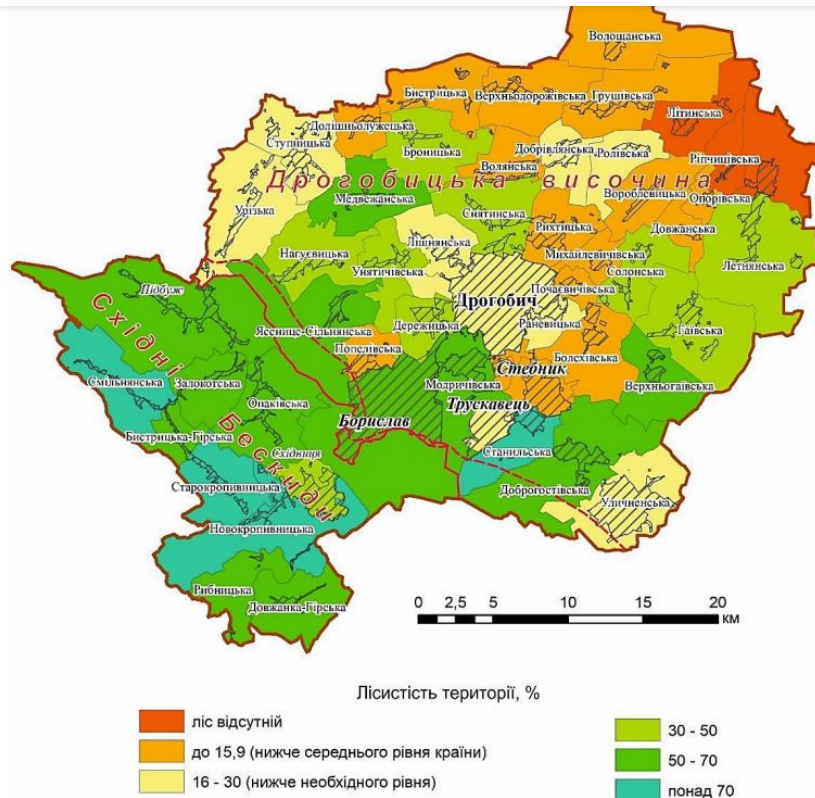

Рисунок 6. Лісистість території Трускавецької громади

Господарську діяльність в лісовій галузі на території громади веде Дрогобицький лісгосп. Ця діяльність спрямована на поступове розширення використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення водорегулюючих, ґрунтозахисних і рекреаційних функцій. Наявні в лісовому фонді сільськогосподарські угіддя використовуються для потреб мисливського господарства, службових наділів лісової охорони. З побічних лісових користувань мають місце : збір грибів, ягід, лікарської сировини, які проводяться місцевим населенням для власних потреб і на продаж. Мисливська фауна в лісах лісгоспу представлена такими основними видами : олень благородний, козуля, кабан, вовк, лисиця, заєць, борсук. Крім задоволення потреб народного господарства в деревній і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

Зелені насадження

Зелені насадження завжди були неодмінною, обов'язковою складовою містобудівного каркасу. До системи зелених насаджень належать міські ліси та міські насадження загального користування, внутрішньоквартальні насадження житлових районів, насадження вулиць, парки, газони, квітники та інші насадження, включаючи об'єкти природно-заповідного фонду.

У місті-курорті Трускавець 17,78 % земельних угідь засаджено парковими насадженнями:

Центральний курортний парк (у Курортній балці). Площа парку – 42 га. Зелені насадження парку – це 2200 дерев більш як 20-ти порід.

Парк пансіонатів. Площа парку – 12 га. Частина ділянки парку рішенням міськради передана приватним структурам під будівництво об'єктів рекреації. На території парку передбачається влаштування штучної водойми.

Зелені насадження в зоні лісопарків:

- лісовий масив «Модричі» – оточує Трускавець з півночі, складається з мішаних порід: дуба, ялини, ялиці;

- лісовий масив «Доброгостів» – оточує Трускавець зі сходу, складається переважно з ялини, ялиці і невеликої кількості буку;
- лісовий масив «Орів» – оточує Трускавець з півдня, складається також з ялини, ялиці, буку;
- лісовий масив «Тустановичі» – оточує Трускавець з заходу, складається переважно з дуба, а на височинах – з ялини, ялиці, буку.

Тваринний світ території Трускавецької громади, завдяки різноманітності природних умов, відрізняється різноманітністю. Тут мешкають і західноєвропейські і східноєвропейські види, а також гірські і бореальні види тварин. В гірських районах водяться бурий ведмідь, рись, лисиця, вовк, свиня дика, косуля європейська, олень карпатський, білка карпатська, нічний гостровуха; з птахів – глухар карпатський, дятел трипалий, шишкарі. В рівнинних районах трапляється заєць сірий, лисиця звичайна, білка, косуля, свиня дика, тхір степовий, полівки, їжак, ховрахи, кріт; з птахів – горлиця звичайна, канюк, сич хатній, перепел, галка, ворона, дятли, лелеки, жайворонки та інші. Акліматизовано зубра, ондатру, нутрію.

Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі. Одним із найдієвіших методів збереження генофонду живої природи, унікальних природних екосистем, ландшафтів є метод заповідання. Результати екологічних досліджень свідчать, що заповідні екосистеми виконують важливу функцію міграції видів флори й фауни у прилеглі напівокультурені та окультурені ландшафти. Таким чином вони збагачують їх біологічне різноманіття і тим самим підтримують екологічну стабільність.

У рамках виконання Регіональної програми формування екомережі розроблено робочу схему екомережі Львівської області та визначено 6 макрокоридорів:

- Долини Бугу (Бузько-Волинський).
- Малопільський (Малопільсько-Горинський).
- Північноподільсько-Опільський.
- Надсянський.
- Прикарпатсько-Дністерський.
- Карпатський.

Робочу схему узгоджено з існуючою мережею територій та об'єктів ПЗФ області. Регіональна екологічна мережа включає елементи загальнодержавного та місцевого значення. Інститутом екології Карпат Національної академії наук України у рамках реалізації природоохоронного заходу «Визначення просторової структури екологічної мережі Львівської області та підготовка її робочої схеми», розроблено схему екомережі Карпатського регіону. Регіональною програмою формування екологічної екомережі до елементів регіональної екологічної мережі віднесені природні регіони, де зосереджено існуючі та плановані природно-заповідні території, основні комунікаційні елементи регіональної екологічної мережі, а саме – широтні природні коридори, що забезпечують природні зв'язки зонального характеру, а також меридіональні природні коридори, просторово обмежені долинами середніх і малих річок, які об'єднують водні та заплавні території – шляхи міграції численних видів рослин і тварин.

Об'єкти природно-заповідного фонду

Природно-заповідний фонд Львівської області станом на 01.01.2020 року має в своєму складі 392 території та об'єкти загальною (фактичною) площею 171,1 тис. га., з них загальнодержавного значення – 26 од. площею – 76,791 тис. га, місцевого значення – 366 од. площею – 94,3229 тис. га. Відношення площі ПЗФ до площі Львівської області становить 7,84%. Заповідними територіями охоплено всю область. Найбільше об'єктів у Карпатському регіоні та на Розточчі.

Мережа територій та об'єктів природно-заповідного фонду характеризується значною різноманітністю форм, але домінуючими, на жаль, є дрібні по площі, нестійкі до антропогенного впливу з переважанням консервативних функцій категорії, такі як заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища. Вони не можуть суттєво впливати на реалізацію в достатній мірі екологічних, соціальних та інформативних функцій.

Назрілою проблемою для Львівщини є збільшення площі заповідного фонду шляхом створення високорангових багатофункціональних заповідних територій типу національних природних парків, заповідників, регіональних ландшафтних парків, особливо зважаючи на значне ландшафтне різноманіття області, в межах якої налічується 9 природно-географічних районів.

На території Трускавецької громади наявні території та об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення: парк пам'ятка садово-паркового мистецтва «Курортний парк», ботанічні пам'ятки природи «Два вікові дуби», «Бук плакучої форми», «Тис ягідний», гідрологічні пам'ятки природи «Джерело №1 «Нафтуса», Джерело №6 (колишній «Едвард»), Джерело №7 (колишній «Фердинанд»), Джерело №11 (колишня «Юзя»).

Трускавецький Курортний парк набув статусу пам'ятки садово-паркового мистецтва згідно з рішенням Львівської облради у 1984 році. Указом Президента України від 30 листопада 2020 року «Курортний парк» («Адамівка») визнано парком-пам'яткою садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення. Площа парку 60,98 га. Висота над рівнем моря 350–400 м. Парк розташований у центральній частині Трускавця, в долині потоку Воротище, що є притокою річки Солониці, яка впадає в Тисменицю. Від площі Січових Стрільців у парк веде бульвар Торосевича. У видовому складі рослинності переважають такі види: дуб, бук, граб, ясен, клен, каштан, вільха та ліщина, а серед рідкісних декоративних насаджень тут присутні сосна Веймутова, сосна кримська, сосна чорна, тис ягідний, тюльпанове дерево, софора японська, вишня сакура, платан західний, слива японська, барбарис, самшит, кизил, обліпіха, бузок угорський, роза-рогоза, магнолія, золотий дощ, платан, бархат амурський та ін. В парку знаходяться пам'ятки природи, визначенні такими рішенням Трускавецької міської ради в 1984 році:

- ботанічні: Бук плакучої форми, Два вікові дуби, Тис ягідний;
- гідрологічні: Джерело № 1 «Нафтуса» курорту «Трускавець», Джерело № 11 (колишня «Юзя») курорту «Трускавець», Джерело № 6 (колишній «Едвард») курорту «Трускавець», Джерело № 7 (колишній «Фердинанд») курорту «Трускавець».

До Червоної книги України занесені рослини, що зустрічаються в цій місцевості: тис ягідний, підсніжник звичайний, Шафран Палласа, первоцвіт дрібний, латаття біле, дзвіночки карпатські, пізньоцвіт осінній, Венерині черевички звичайні, а також яловець високий, сосна кедрова європейська, первоцвіт весняний, купальниця, горіцвіт весняний, роман карпатський, відкасник, хвоц великий тощо.

Регіональною програмою формування екологічної екомережі здійснено оцінку сучасного стану існуючих територій та об'єктів ПЗФ, в контексті їх придатності для виконання функцій ядер екомережі, підготовані карти поширення найважливіших рідкісних і зникаючих видів флори й фауни області для обґрунтування просторового розміщення елементів екомережі.

Ядрами екомережі (одним з найважливіших структурних елементів екологічної мережі) є території та об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ). Структурними елементами екомережі визначено:

- природні ядра або осередки (ключові райони) для збереження екосистем, середовищ існування, видів і ландшафтів європейського значення;
- екокоридори або перехідні зони для забезпечення взаємозв'язків між природними екосистемами природних ядер та інших територій – об'єднувальні елементи природних масивів і міграційні шляхи (наприклад, прибережні захисні смуги, смуги вздовж автомобільних, залізничних доріг, полезахисні, лісозахисні смуги, інше);
- відновлювальні райони, де є потреба відновлення порушених елементів екосистем, середовищ існування і ландшафтів європейського значення або повне відновлення деяких районів (землі відпрацьованих рудників, кар'єрів, інше);
- буферні зони, які сприяють зміцненню мережі та її захисту від впливу негативних зовнішніх факторів (ліси першої, другої та третьої категорій, курортні та лікувально-оздоровчі території, рекреаційні території для організації масового відпочинку населення і туризму, інше).

Смарагдова мережа України – українська частина Смарагдової мережі Європи. Метою створення Смарагдової мережі Європи є збереження природної фауни, флори та оселищ. Вона була ініційована та координується Бернською конвенцією (1979). Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й НАТУРА 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ. Наразі Європейський Союз сприяє, в тому числі фінансово, розвитку механізмів охорони природних оселищ та визначенню спеціальних природоохоронних територій (ASCI) Смарагдової мережі. Об'єкти в межах Смарагдової мережі разом із територіями НАТУРА 2000 становлять ядро Загальноєвропейської екологічної мережі (PanEuropean Ecological Network (PEEN)), яка також підтримується Бернською конвенцією. Держави - члени Європейського Союзу виконують вимоги Бернської конвенції шляхом розвитку мережі НАТУРА 2000, а території особливої охорони НАТУРА 2000 відповідають територіям особливого природоохоронного значення Смарагдової мережі.

Згідно інтерактивної карти (рисунок 7) територія Трускавецької громади не відноситься до території та об'єктів Смарагдової мережі України.

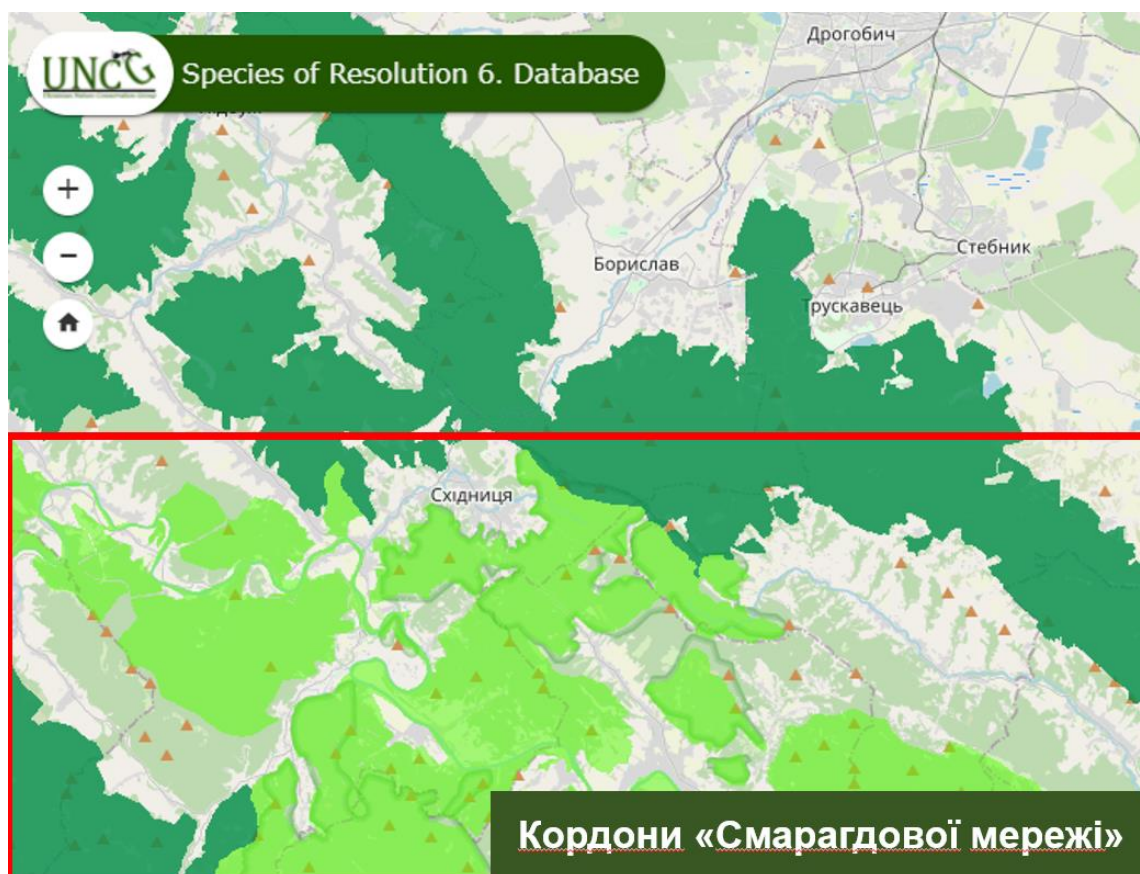
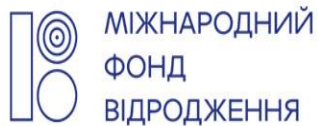

Рисунок 7. Фрагмент «Смарагдової мережі» у Львівській області

Кліматичні умови

Клімат регіону помірний, середньорічна температура коливається в межах +6,5 – +8,8°C. Найбільш теплі місяці в році – це липень і серпень, найбільш холодні – січень і лютий. На території субрегіону панують знижений і досить нестійкий атмосферний тиск 700-735 мм рт. ст. і досить висока вологість повітря (у зимовий період – 78-79%, влітку близько 80%), що властиво передгір'ю Карпат. Середньорічна сума опадів – 760-820 мм. Загалом комфортний кліматичний період для відпочинку існує протягом року, однак найбільш сприятливі метеорологічні умови складаються з весни до осені. Зима коротка й порівняно тепла, температура повітря рідко знижується до -20°C, товщина снігового покриву не перевищує 0,2-0,4 м. Весна затяжна, із сильними вітрами до 20-30 м/с. У цей час відбувається інтенсивне танення снігу в горах, що спричинює повені на струмках і річках.

Влітку температура іноді піднімається до 30-32°C, часто йдуть дощі. Осінь достатньо суха й тепла; переважає безхмарна і ясна погода. Число днів із туманністю зазвичай не перевищує 20-25 днів на рік та стільки ж днів зазвичай і з грозами. Хмарних днів у році в середньому 100, сонячних і ясних – близько 98.

2.2. Ресурсна база мінеральних вод території громади

Бальнеологічні курорти Львівської області розміщені безпосередньо в місцях залягання покладів бальнеологічних ресурсів у зв'язку з тим, що лікувальні мінеральні води й пелоїди не придатні до тривалого транспортування через втрату своїх лікувальних властивостей. У межах Львівської області знаходиться 7 бальнеологічних курортів: Трускавець, Моршин, Східниця, Великий Любінь, Немирів, Шкло і Розлуч, де сформувалась відповідна лікувально-оздоровча база, що ілюструє рисунок 8.

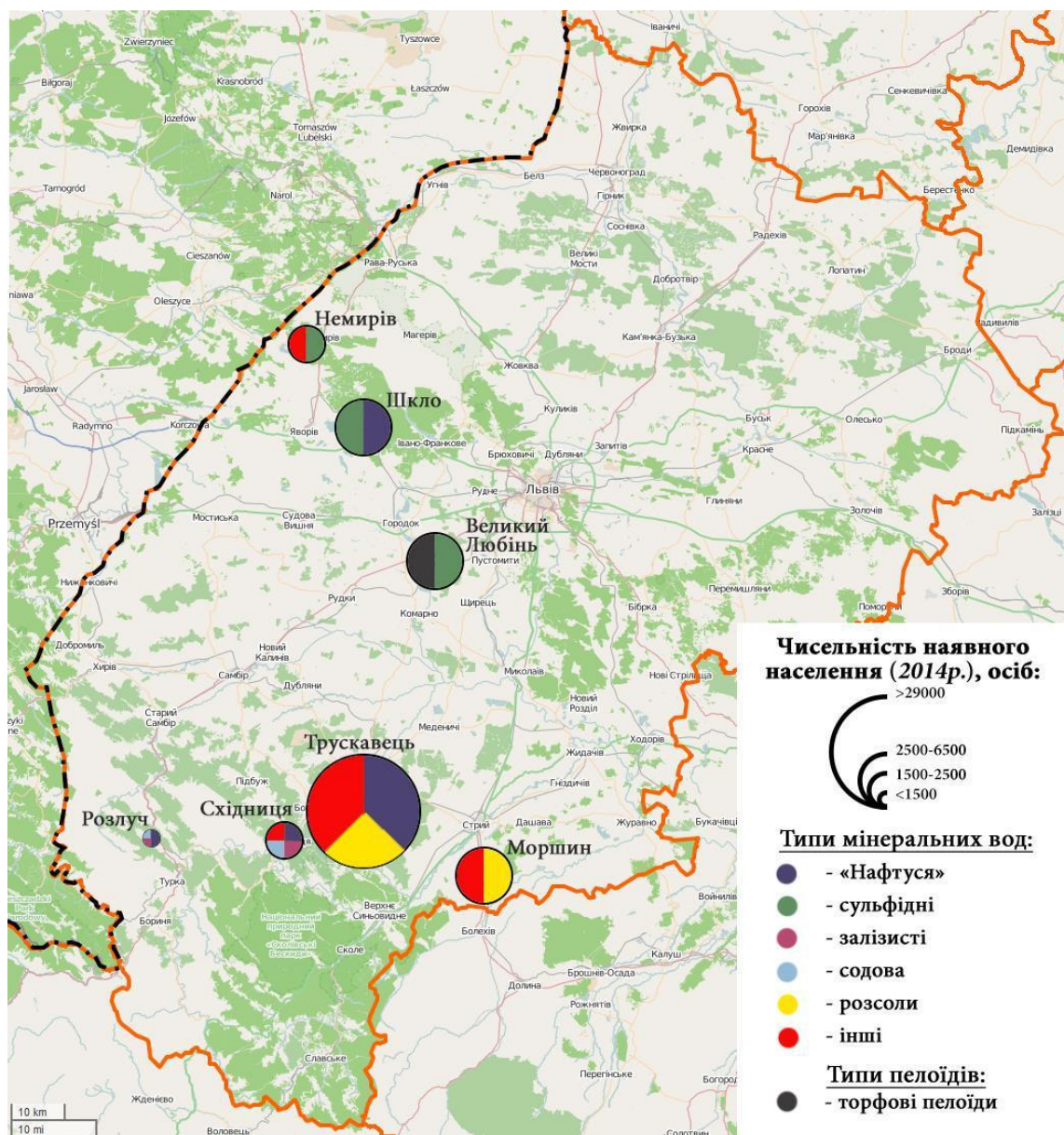

Рисунок 8. Місцезнаходження бальнеологічних курортів у Львівській області

Загальна характеристика Трускавецького родовища

Трускавецьке родовище мінеральних вод охоплює площу близько 9 км². Трускавецьке родовище складається з 7-ми ділянок: «Нафтуса», «Липки», «Юзя» – мінеральні води, «Воротище», «Липки», «Помірки» – розсоли, «Липки» – прісні води. На цих ділянках знаходиться 38 свердловин і 5 джерел: із визначених 38 свердловин: 11 – експлуатаційні, 20 – спостережні; 7 – резервні.

На Трускавецькому родовищі розвідані різні типи підземних мінеральних вод, які відрізняються між собою як за хімічним складом і лікувальними компонентами, так і умовами формування. До складу гідромінеральної бази курорту входять мінеральні води:

Для внутрішнього застосування (питні):

1) Лікувальні з вмістом специфічних компонентів – з підвищеним умістом органічних речовин («Нафтуса»).

Родовище «Нафтуса», мінеральна вода якого видобувається на однойменній ділянці в центрі Трускавця, є найбільш відомим і використовуваним. Водозабір є одним із найбільших і включає джерело «Нафтуса» №1 і ще 10 свердловин, які знаходяться на південно-східному схилі «Курортної балки». Затверджені запаси «Нафтусі» становлять 25,0 м³/добу (Протокол ДКЗ №1545 від 11.07.2008 р.). Постійно в експлуатації перебувають 5 свердловин №№ 1-НО, 8НО, 17-НО(д), 21-Н, 22-Д, інші використовуються як спостережні. Сучасне споживання вод цього типу становить 6-10 м³/добу (максимально – 13 м³/добу), що складає 24-40% (макс. – 52 %) від затверджених запасів.

2) Лікувальні без специфічних компонентів та властивостей:

- Середньої мінералізації (джерело №1 «Марія»).
- Високої мінералізації (джерело №2 «Софія», джерело №3 «Броніслава»).

Джерела №№ 1 («Марія»), 2 («Софія»), 3 («Броніслава»), 12. Води типу джерел №№ 1, 2, 3 видобуваються на ділянці «Юзя» у верхів'ях Курортної балки. Водозабір включає 4 джерела та 8 свердловин, три з яких – експлуатаційні (№№ 2РГД, 5-К, 9-Б), три – 7-А, 7-К, 16-РК є резервними, а інші використовуються як спостережні. Технологічною схемою розробки родовища передбачено змішування видобутих мінеральних вод у співвідношеннях, які забезпечують мінералізацію підготовлених вод 5 (дж. № 1 «Марія»), 10 (дж. № 2 «Софія») і 15 (дж. № 3 «Броніслава») г/дм³. При затверджених запасах 32,8 м³/добу (Протокол ДКЗ №2176 від 31.01.2011 р.) сучасне споживання вод типів джерел №№ 1, 2, 3 становить 3-5 м³/добу (максимальне – 7 м³/добу), що складає від 9 до 15% (макс. – 21%).

Для зовнішнього застосування (ванни та інші процедури):

3) Лікувальні з умістом специфічних компонентів - сульфідні.

4) Лікувальні без специфічних компонентів та властивостей – розсільні.

Розсоли виведені 14-ма свердловинами, а експлуатація в основному ведеться з ділянки «Воротище» (св. 28РГД і 43-РГ), що знаходиться в південній частині Трускавця. Проте у розсолах містяться також і специфічні компоненти: йод у кількості 540 мг/дм³, бром у кількості 25-250 мг/дм³, бор у кількості 35-180 мг/дм³, ферум у кількості 10-80 мг/дм³. За технологічною схемою розробки родовища для передачі споживачам видобуті розсоли доводяться до мінералізації 100 г/дм³. Затверджені запаси (Протокол ДКЗ №7106 від 08.02.1974 р.) становлять 463,0 м³/добу, проте споживання коливається в межах 15-50 м³/добу (3,2-10,8% від запасів). Для видобутку цих вод експлуатується 11 свердловин, ще 7 свердловин є готовими до експлуатації та в даний час не експлуатуються (перебувають в резерві). На експлуатаційних свердловинах здійснюється видобування мінеральних вод, розсолів для забезпечення потреб лікувально-оздоровчих закладів курорту Трускавець та інших споживачів, а також прісних підземних вод.

Схема розташування джерел і місць видобутку бальнеологічних ресурсів курорту Трускавець відображено на рисунку 9.

Рисунок 9. Схема розташування джерел і місць видобутку бальнеологічних ресурсів курорту Трускавець

Для забезпечення безперебійної роботи санаторно-курортних закладів та насосних станцій відбувається резервування мінеральних вод в накопичувальних ємностях. Можливість зберігання мінеральних води Трускавецького родовища;

- мінеральні води для ванних процедур, які при тривалому зберіганні не втрачають своїх лікувальних властивостей;
- мінеральні води для лікувального пиття (типу джерел №№1, 2, 3, 12), зберігання яких є можливим, але не бажане за санітарно-гігієнічними вимогами;
- мінеральна вода "Нафтуса", зберігання якої неприпустиме і вона повинна поступати в бювети безперервно, або резервуватись в невеликій кількості та нетривалий час в умовах, які виключають потрапляння кисню з повітря.

Характеристика фонду свердловин і технологічних показників експлуатації

Режимні спостереження ведуться на усіх водопунктах родовища: найдовший ряд спостережень має джерело «Нафтуса» № 1» – з 1949 р., з дня створення контрольно-спостережної служби на курорті, по інших виробках – з часу їх буріння. Спостереження ведуться за кількістю відбору води, положенням динамічних і відновлюваних рівнів, дебітом переливних свердловин, хімічним складом мінеральних вод, вмістом органічних речовин, температурою та бактеріальними показниками.

Видобування води, дебіт, рівні в спостережних свердловинах вимірюються щоденно, рівні в експлуатаційних фіксуються щоранку перед пуском (відновлений рівень) і щовечора перед закінченням відбору (динамічний рівень). Також щоденно проводиться бактеріологічний аналіз води в експлуатаційних свердловинах, аналіз макрокомпонентів і вмісту органіки – один раз у місяць, а в спостережних свердловинах – один раз у квартал. Крім того, два рази в місяць проводиться оперативний аналіз деяких компонентів: H₂S, CO₂, O₂, NH₄, Fe₂, NO₂, NO₃. На водозаборі розроблена і ведеться система моніторингу за режимом мінеральних вод, яка передбачає також і контроль за основними показниками. Для перевірки об'ємів видобування у споживачів (в

бюветах мінеральної води) встановлені лічильники, що дозволяє оперативно виявляти втрати при подачі води в бювети.

Аналіз загального стану і обсягів використання мінеральних вод родовища дає змогу оцінити забезпеченість і потенціал майбутнього росту їхнього споживання, а також проблеми при видобутку цих ресурсів, що можуть стати на заваді такого росту. В таблиця 1 наведена інформація щодо обсягів затверджених запасів із рівнем сучасного видобування та споживання мінеральних ресурсів Трускавецького родовища.

Таблиця 1

Тип мінеральної води	Затверджені запаси, м ³ /добу	Обсяги видобування/використання, м ³ /добу	Відсоток використання
Нафтуса	25	6-10 (13 max)	20-40
Сульфатно-хлоридно натрієва	32,8	3-5 (7 max)	9,1-15,2
Сульфатно-хлоридно магнієво-натрієві розсоли	463	15-50	3,2-10,8

Втрати мінеральних вод

Загальні втрати водовидобутку, які рекомендовані при планових і нормативних розрахунках встановлюються за досвідом експлуатації в системі оздоровчих закладів ПрАТ «Укрпрофоздоровниця»:

- загальний обсяг технологічних втрат (скиду без використання) при експлуатації свердловин становить 0,45% від річного обсягу водовидобутку;
- виробничі втрати – втрати при транспортуванні водогонями (за досвідом експлуатації в системі водопостачання «Укрпрофоздоровниця») – становлять 0,5%;
- втрати при водопідготовці (за досвідом експлуатації в системі відпуску оздоровчих процедур ПрАТ «Укрпрофоздоровниця») – становлять 5,05%.

Таким чином, загальний обсяг нормативних втрат становить: 6,0 % від річного видобутку.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Трускавецькі лікувальні води»

ТОВ «Трускавецькі лікувальні води» було створено в 2016 році. До лютого поточного року його власником було ПАТ «Трускавецькурорт». яке для оптимізації витрат з експлуатації Трускавецького родовища мінеральних вод створило окреме підприємство – «Трускавецькі лікувальні води». Фірмі був переданий і спецдозвіл №2005 на користування родовищем мінвод, у тому числі, ділянкою Нафтуса. Планувалося, що співвласником фірми стане Трускавецька міськрада, але проект не було реалізовано. Зміни, які відбулись, мають сприяти розвитку гідромінеральної бази курорту, ефективно забезпечуватимуть безперебійний процес видобутку та реалізації мінеральних вод та дозволять здійснити оптимізацію витрат. В планах товариства – направляти чистий прибуток від реалізації мінеральних вод на оновлення основних засобів та розвиток родовища унікальних мінеральних вод, а також на реконструкцію мереж, обладнання та інфраструктури.

2.3. Стан навколишнього природного середовища

Екологічний стан довкілля громади є визначальним в еколого-географічній характеристиці його території. Саме він найбільше впливає на якість лікування та відпочинку. Наявність екологічних проблем посилює загрози для розвитку й збереження цінних бальнеологічних ресурсів. Найвагоміше значення має рівень забруднення атмосфери, водних об'єктів та ґрунтів.

Екологічний стан атмосферного повітря

Забруднення атмосферного повітря, якість питної води, накопичення відходів – основні чинники, які завдають шкоду здоров'ю населення. Стан забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я населення, шляхом загострення хронічних хвороб серцево-судинних, органів дихання, крові, нервової системи, алергічним проявом, тощо.

Обсяги викидів забруднювальних речовин від стаціонарних джерел забруднення в атмосферне повітря від підприємств, установ та організацій Львівської області визначається шляхом проведення інвентаризації стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, видів та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, пилогазоочисного обладнання на підприємствах-суб'єктах господарювання області.

Основними забруднювачами повітря Львівської області у 2020 році були підприємства добувної промисловості (43,8% від загального обсягу викидів) та підприємства з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (40,6% від загального обсягу викидів). До Переліку 10-ТОП суб'єктів господарювання основних стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря (у порівнянні фактичних викидів забруднюючих речовин в атмосферу за 2016 – 2020 роки у Львівській області по найбільших забруднювачах) належить і 4-и підприємства, які безпосередньо впливають на територію Трускавецької громади, що ілюструє таблиця 2 та рисунок 10.

Таблиця 2

*№	Назва підприємства	2016	2017	2018	2019	2020
		фактично тис. тонн				
3	Філія ГПУ «Львівгазвидобування» (ПАТ «Укргазвидобування»)	4,787	4,486	7,803	6,169	2,807
4	Філія «Оператор газосховищ України» (АТ «Укртрансгаз»)	4,357	4,105	5,573	2,778	2,920
9	ПАТ НПК «Галичина»	0,177	0,294	0,200	0,277	0,221
10	НВГУ «Бориславнафтогаз» (ПАТ «Укрнафта»)	0,426	0,481	0,497	0,488	0,356

*За рейтингом найбільших забруднювачів

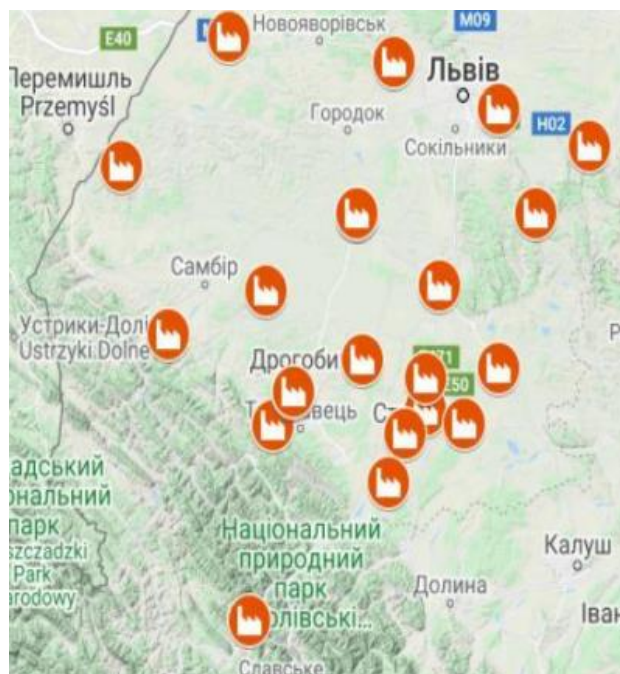

Рисунок 10. Розташування основних підприємств-забруднювачів на території Львівської зони

Відповідно до статистичної інформації обсяги викидів забруднювальних речовин, які надійшли в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів підприємств, установ та організацій Львівської області у 2020 році становили 76,0 тис. тонн, що на 14,5% менше відносно 2019 року. Стан забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я населення, шляхом загострення хронічних хвороб серцево-судинних, органів дихання, нервової системи, алергічним проявом, тощо.

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря в розрізі районів та міст області у 2019 році (тонн) відображені у таблиці 3.

Таблиця 3

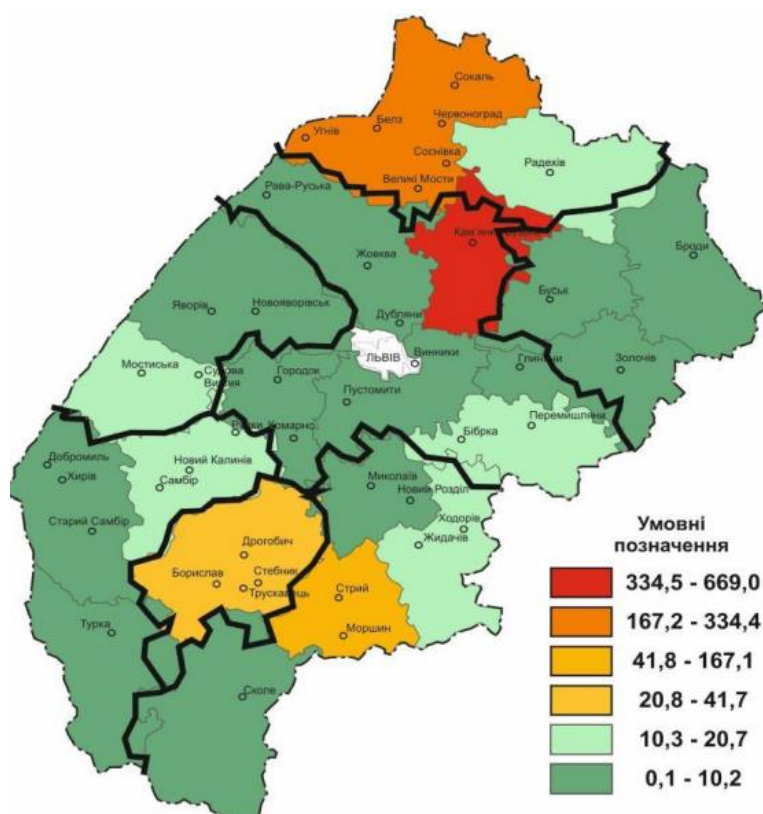
Регіон	Обсяги Викидів, тонн	У тому числі, тонн					Викиди діоксиду вуглецю, тонн
		Оксид вуглецю	Метан	Діоксид азоту	Оксид азоту	Діоксид сірки	
Львівська область	88865	4374	44123	5675	168	25383	3402577
м. Трускавець	32	11	0	19	1	-	12435
Дрогобицький район	3037	135	2743	52	1	20	28095

Як видно із таблиці, незважаючи на близькість топ-забруднювачів атмосферного повітря області, по території м.Трускавця ситуація є доброю і в цілому викиди забруднюючих речовин є незначними та не створюють великого навантаження на забруднення атмосферного повітря.

Однак, з розрахунку на одну особу, ситуація різко погіршується у сільських населених пунктах громади (Дрогобицький район), що демонструє таблиця 4 та рисунок 11, згідно даних яких викиди в атмосферу на одного мешканця Дрогобицького району вищі, ніж по області в цілому.

Таблиця 4

	кг.					
	2005	2010	2015	2017	2018	2019
Львівська область	37,2	44,4	40,4	43,1	42,3	35,3
м.Трускавець	7,2	2,7	1,3	1,3	1,2	1,1
Дрогобицький район	27,0	40,1	21,9	32,8	42,3	40,9

У тому числі за найбільшими містами:

- м. Львів – 3,0 кг/ос
- м. Борислав – 9,3 кг/ос
- м. Дрогобич – 9,5 кг/ос
- м. Моршин – 2,5 кг/ос
- м. Новий Розділ – 0,3 кг/ос
- м. Самбір – 1,7 кг/ос
- м. Стрий – 10,1 кг/ос
- м. Трускавець – 1,3 кг/ос
- м. Червоноград – 170,1 кг/ос

Рисунок 11. Викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на одну особу за містами та районами, кг/ос

Забруднення атмосфери від пересувних джерел

Львівська область має широко розвинуту мережу автомобільних шляхів, які представлені автомобільними дорогами загального користування державного та місцевого значення, що забезпечує повну доступність до населених пунктів. Львівщина – західний регіон України з розвиненим транспортним сполученням, в структурі якої функціонує автомобільний, тролейбусний, залізничний та повітряний транспорт.

Транспорт є одним з наймогутніших чинників антропогенного впливу на довкілля. Деякі види цього впливу, насамперед забруднення повітря і посилення шуму, належать до найсерйозніших техногенних навантажень на компоненти довкілля окремих регіонів, особливо великих міст. Найбільшим забруднювачем довкілля є автомобільний транспорт. Сучасний автомобіль викидає понад 200 забруднювальних речовин, серед них окисли вуглецю, сірки, азоту, свинець і його сполуки, пил, тощо. Постійне збільшення інтенсивності руху автотранспорту призводить до прогресуючого зростання забруднення довкілля уздовж магістралей. Близько 20% викидів автотранспорту осідає поблизу автошляхів.

Дослідження стану забруднення атмосфери від пересувних джерел свідчать, що ситуація є допустимою. У Трускавці поблизу основних автомагістралей приблизно в 40 % проб зафіксовані перевищення ГДК з діоксиду сірки в концентраціях від 1,3 до 2,42 ГДК, а також у 50 % проб наявні перевищення ГДК з пилу від 1,4 до 2,8 разів. Однак у курортній та паркових зонах перевищень не зафіксовано. Перевищення гранично допустимих концентрацій шкідливих речовин у Трускавці пояснюється високою інтенсивністю руху з більш ніж тисячею автомобілів за годину.

Заходи, спрямовані на покращення стану атмосферного повітря. На виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами ратифікованої Законом України від 16.09.2014 №1678-VII, в частині імплементації вимог Директиви №2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи і Директиви №2004/107/ЄС про миш'як, кадмій, ртуть, нікуль і поліциклічні ароматичні вуглеводні у атмосферному 14 серпня 2019 року прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від № 827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря».

На забезпечення виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря», департамент екології та природних ресурсів Львівської обласної державної адміністрації визначено органом управління якістю атмосферного повітря в межах Львівської області.

З метою покращення якості атмосферного повітря та зменшення викидів в атмосферне повітря розробляється проєкт Програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2021-2025 роки. Зокрема Програмою заплановані заходи щодо створення (розбудови) на території Львівської області нової мережі пунктів спостережень, які будуть відповідати європейським вимогам до моніторингу, забезпечення здійснення заходів з обслуговування пунктів спостережень за станом атмосферного повітря, створенням інформаційно-аналітичної системи даних про якість повітря та своєчасного інформування населення

Екологічний стан водних ресурсів

На екологічний стан поверхневих вод Львівської області впливають різноманітні фактори, які тісно пов'язані, а саме: забруднення ґрунтів, атмосфери, зміна ландшафтної структури та техногенне перевантаження території, неефективна робота каналізаційно-очисних споруд, невинесення в натуру і картографічних матеріалів прибережних захисних смуг і водоохоронних зон, а також їх недодержання, насамперед в населених пунктах. Забруднення і засмічення річок побутовими та іншими відходами, трелювання лісу по потоках у гірській місцевості.

Стан поверхневих вод у межах Трускавецької громади має велику вагу у формуванні екологічної ситуації. Адже важливо, щоб у курортних зонах в задовільному стані перебували всі компоненти довкілля. Індикатором

чистоти є концентрації забруднюючих речовин у водних об'єктах, які розташовані на території громади або протікають через неї і часто є місцями, куди скидають побутові стоки чи сміття. Окрім того, важливою є характеристика санітарного стану озер, ставків, річок, які можуть додатково використовуватись для рекреації або побутових потреб.

Основними проблемами забруднення поверхневих вод Львівщини є:

- 1) скид неочищених та недостатньо очищених стічних вод;
- 2) відсутність водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг водних об'єктів.

Основними забруднювачами водних об'єктів на території Трускавецької громади є комунальні господарства, деякі підприємства, санаторії, а також окремі домогосподарства, котрі скидають подекуди неочищені або недостатньо очищені стоки. Очисні споруди в сільських населених пунктах, як правило, зруйновані і не виконують свого функціонального призначення. Практично всі очисні споруди каналізації збудовані до 1990 року на технологіях, розроблених у 60-70-х роках минулого століття і на даний час вимагають реконструкції, а в окремих населених пунктах – будівництва нових.

Водопостачанням по Трускавецькій громаді займається ТОВ "Трускавецький водоканал". Централізованим водопостачанням забезпечені села громади, які розташовані на магістральному водогоні «Гірне-Дрогобич», а саме: с. Доброгостів, с. Бистрий, с. Модричі, с. Станіля, с. Уличне. Відсутня система централізованого постачання у селах Орів та Зимівки. Централізованим водовідведенням забезпечене тільки м. Трускавець. Протяжність мережі водопостачання складає 64,8 км. Установлена виробнича потужність - 9 тис. м³ води за добу. Централізоване водопостачання здійснюється ТОВ «Трускавецький водоканал» на основі угоди з КП «Дрогобичводоканал», який забезпечує водопостачання з водозабору «Гірне» (в районі річки Стрий), збудований у 1973 році. Продуктивність водозабору – 73 тисячі метрів кубічних на добу. Система водопостачання населених пунктів наведена на рисунку 12.

Рисунок 12. Система водопостачання населених пунктів Трускавецької громади

Окрім водопостачання від КП «Дрогобичводоканал» для потреб Трускавця використовується водозабір з штучного водосховища (вул. Городище) на струмку Воротище в обсязі 190 тис. м куб на рік, створеного в 1960 році, як тимчасове джерело питтєвого водопостачання Трускавця. Штучне водосховище має площу 25 га, загальну ємність 1,27 млн. м³ (корисну ємність 0,29 млн. м³ і мертвий об'єм 0,98 млн.м³). При водоймі збудовані та експлуатуються водоочисні споруди потужністю 5600 м³/добу. Необхідно відзначити, що на лівому березі струмка Воротище, перед його влиттям в водосховище, є індивідуальні житлові будинки з присадибними ділянками і вигрібними ямами (район Буберня). Саме водосховище оточене першою зоною санітарної охорони. Довкола водосховища встановлена металева огорожа і шлагбауми, однак тільки зі сторони вул. Городище. З інших сторін доступ до водойми можливий завдяки численним отворам в огорожі. На берегах водойми присутнє значне засмічення. Заборона купання – дотримується.

Охоплення населення централізованим водопостачанням в Трускавці – 100%, однак лише 70% містян мають його цілодобово. Щорічно споживання води на території громади зростає – якщо у 2015 році забір води з природних водних об'єктів складав у Трускавці 0,3 млн.м³., то вже у 2019 - 1,1 Млн.м³.

Стан інженерних споруд у Трускавці незадовільний, амортизація комунікацій складає 70%, а в деяких місцях 95% (за усередненими даними 2014 року із 49,3 км вуличної водопровідної мережі 39,4 км (80%) є ветхими та аварійними. Тому відбуваються втрати питної води, які за офіційними даними сягають 30%.

Згідно міської цільової комплексної Програми з підтримки і розвитку ТОВ «Трускавецький водоканал» на 2021-2025 роки загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, заплановано 13 880,0 тис .грн., у тому числі на 2021 рік - 4986,2 тис. грн. Серед ключових заходів:

- Виготовлення проектно-кошторисної документації по об'єкту: «Капітальний ремонт Трускавецького водосховища з метою видалення мулистих відкладів з чаші водосховища на території м.Трускавець;
- Придбання і встановлення витратомірів для технічного обліку води на секторальних ділянках трубопроводів;
- Придбання та встановлення вузлів комерційного обліку у багатоквартирних житлових будинках

Окрім цього, в рамках міської (бюджетної) цільової Програми з фінансової підтримки комунального підприємства «Трускавецьвода» на 2021рік заплановані кошти на отримання КП «Трускавецьвода» пакету ліцензійних нормативних документів для подальшого отримання спеціального дозволу на користування надрами для видобування води з русла річки Стрий.

Водовідведенням по Трускавецькій громаді займається ТОВ "Трускавецький водоканал". Водовідведенням в громаді охоплено лише м.Трускавець. На даний час існує повна роздільна система водовідведення, якою охоплено, згідно з даними ТОВ «Трускавецький водоканал», 80% забудови. Загальне водовідведення по місту складає 15 100 м³/добу, з них від житлової забудови 8 349 м³/добу і 6 751 м³/добу від решти об'єктів міста. Санітарна захисна зона складає 400 м.

Стічні води по мережі господарсько-побутового водовідведення відводяться в приймальне відділення РКНС, яка розташована в м. Стебник, насоси якої перекачують стоки обох міст по двох напірних колекторах на очисні споруди м. Дрогобича. Потужність очисних споруд 100 тис. м³/добу.

Існують проектні рішення по водовідведенню, (з врахуванням раніше розробленої документації) розраховані на 100% охоплення існуючої та проекрованої забудови. Техніко-економічний розрахунок (ТЕР) розширення районних очисних споруд. З метою стабілізації екологічного стану району м. Дрогобича концепцією розвитку міста Трускавця передбачалось побудувати окремі очисні споруди. Нову ділянку очисних споруд намічалось розташувати поруч з ділянкою Стебницького хвостосховища ДГХП «Полімінерал». Після очистки стічні води повинні скидати в р. Солоницю. Водовідведення санаторно-відпочинкового комплексу передбачається відвести в насосну станцію, яка повинна перекачати стоки в каналізацію по вул. Городище. Водовідведення комплексу Липки передбачається відвести в насосну станцію, яка буде перекачувати стоки в каналізацію по вул.

Сагайдачного. Водовідведення комплексу Воротище передбачається на власні каналізаційні очисні споруди глибокої біологічної очистки з наступним скидом очищених стоків в р. Вишницю.

У таблиці 5 наведені дані щодо скидання зворотних вод та забруднюючих речовин ТОВ "Трускавецький водоканал", а на рисунку 13 - результати моніторингових досліджень стічних вод у 2020 році.

Таблиця 5

Показники	2018	2019	2020
Об'єм скидання зворотних вод, тис. м ³	0,525	0,705	0,811
у тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, тис. м ³	0,525	0,705	0,788
Кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	1,048	-	0,527

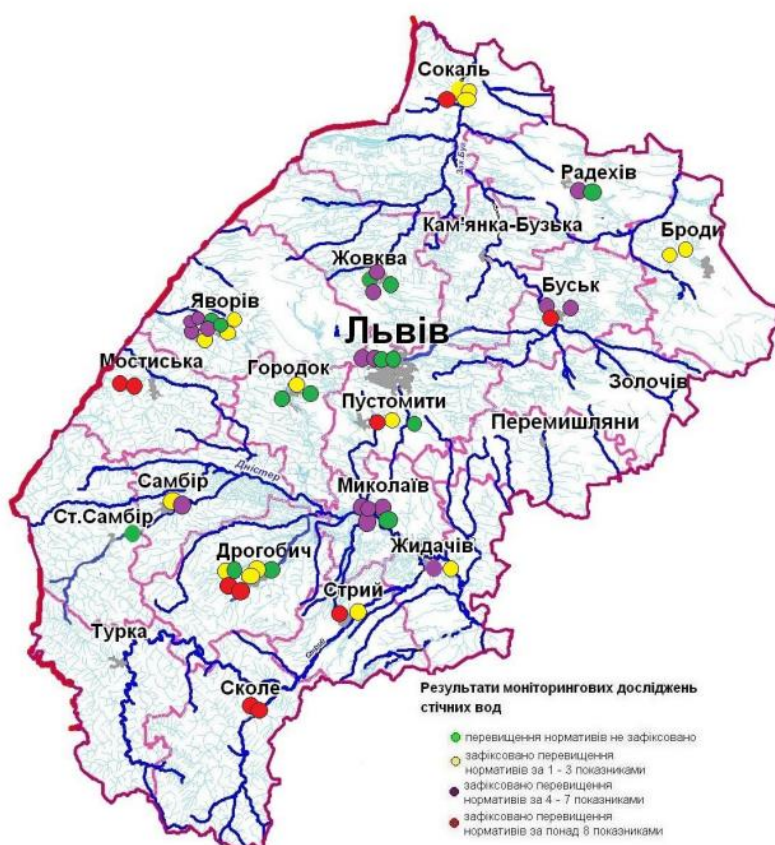

Рисунок 13. Результати моніторингових досліджень стічних вод у Львівській області у 2020 році

Як видно із вищенаведених даних кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами за 3 роки значно зменшилась. Однак, пройшло зростання об'єму скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод. При цьому перевищення нормативів (згідно моніторингу за 2020 рік) не зафіксовано.

Варто відзначити, що за даними Держводагентства оприлюднено «ТОП-100» найбільших підприємств-забруднювачів за 2018 рік. Цей перелік сформований на підставі даних державного обліку водокористування за результатами поданої суб'єктами господарювання звітності про використання води у 2018 році. До переліку забруднювачів увійшли підприємства, які скидають в природні водні об'єкти зворотні (стічні) води без очистки або після очисних споруд і якість яких не відповідає встановленим у дозволах на спеціальне водокористування

гранично допустимим скидам. Згідно рейтингу ТОВ "ТРУСКАВЕЦЬКИЙ ВОДОКАНАЛ" знаходиться на 95-му місці з обсягом забруднення січними водами без очистки 0,525 млн.куб.м.

Заходи щодо покращення стану водних об'єктів. З метою вирішення проблем, пов'язаних із забрудненням поверхневих вод та навколишнього середовища неочищеними стічними водами, у 2020 році з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища використано 13998,528 тис. грн на виконання заходів з покращення очистки стічних вод, каналізування населених пунктів

Екологічний стан ґрунтів

Як було зазначено вище, на території Трускавецької громади поширені буроземно-підзолисті оглеєні ґрунти. У межах Львівської області буроземно-підзолисті оглеєні ґрунти займають площу 37,2 тис га (1,7 % від загальної площі області), з яких 12,5 тис. га використовують як сільськогосподарські угіддя, в тому числі 6,7 тис. га – як рілля. Вони не формують суцільного ареалу та поширені невеликими масивами у Прибескидському Передкарпатті, Верхньодністерських і Сколівських Бескидах. У Прибескидському Передкарпатті буроземно-підзолисті ґрунти поширені на невеликих вододільних ділянках V і VI надзаплавних терас Дрогобицької та Хирівської височин, де вони сформувалися під ялицево-дубовими лісами з добре розвиненим трав'янистим покривом в умовах надлишкового зволоження та промивного типу водного режиму на делювіальних і давньоалювіальних суглинкових відкладах. Основні ареали розташовані між Трускавцем і Бориславом, в районі Стебника, Підбужа, Старого Самбора.

Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти. Порушення (руйнування) ґрунтів — складний комплекс антропогенних і природних процесів зміни фізико-хімічних і механічних характеристик ґрунту. Як правило, першою причиною порушення ґрунтів є процеси, ініційовані діяльністю людини (це, наприклад, механічна обробка ґрунтів, трансформація шарів землі в будівництві, переущільнення ґрунтів унаслідок діяльності транспорту, випасання худоби, зрошення або інші зміни режиму ґрунтових і поверхневих вод, забруднення ґрунтів та ін.). Результати цих первинних змін можуть багаторазово посилюватися під впливом природних чинників, наприклад, вітру, дощових потоків тощо. Тобто ґрунт — дуже складна і вразлива система, що формувалася протягом століть, але може бути зруйнована шляхом неправильних дій людини за лічені роки, місяці і навіть дні.

Ерозія має найбільший руйнівний вплив на ґрунти. Ерозія ґрунтів - це процес захоплення часток ґрунту та їх виношування водою або вітром, а також процес руйнування верхніх, найродючіших шарів ґрунту. Під впливом діяльності людини виникає прискорена (ексцесивна) ерозія, що часто зумовлює повне руйнування ґрунтів. При цьому втрати компонентів ґрунту не компенсуються та відбувається різке зниження його родючості. Руйнування ґрунту здійснюється у сотні й навіть тисячі разів швидше, ніж під час природних ерозійних процесів. У природних умовах родючість ґрунту постійно підтримується тим, що взяті рослинами поживні речовини знову потрапляють у ґрунт із опадами, мінералізуються та знову збагачують його. У сільському господарстві у ґрунт повертається лише незначна частина біомаси, інша — збирається під час урожаю. Особливо сильно виснажують ґрунт монокультури. Розвитку ерозії також сприяє знищення лісів, яке позбавляє ґрунт захисного шару.

Окрім ерозії, найістотнішими причинами погіршення якості земельних ресурсів в Україні є: 1) вторинне засолення ґрунтів; 2) підтоплення та висушування земель; 3) антропогенно-техногенне забруднення ґрунтів.

Джерела забруднення ґрунтів. В умовах Львівської області, за даними розрахунків Інституту сільського господарства Карпатського регіону, найважливішими чинниками, що спричиняють екологічні ризики й виступають джерелами виникнення деструктивних процесів на землях сільськогосподарського призначення, є промислові (частка впливу – 5,9–11,1 %), транспортні (23,5–32,4 %), селитебні (17,7–23,5 %), рекреаційні (5,9–17,6 %), проте найбільший відсоток становлять аграрні (25,0–41,7 %), спричинені низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників, зокрема деформованою системою землекористування, високим рівнем освоєння земельного фонду, розбалансованими

системами землеробства. Це спричиняє зменшення родючості ґрунтів, дестабілізацію екологічної рівноваги в агроландшафтах, зниження продуктивності сільськогосподарських культур.

Водночас проблема загострюється недосконалістю системи моніторингу, відсутністю цілісності його ведення, несформованістю організаційно-економічних регуляторних механізмів природобезпечного господарювання, використанням технологічних процесів, неадаптованих до ґрунтового-кліматичних умов регіону.

Відчутні екологічні ризики спричиняє порушена науково обґрунтована спеціалізація виробництва, зокрема, диспропорція між галузями рослинництва і тваринництва. Комплексний вплив зазначених чинників спричиняє екологічний дисбаланс як в агроландшафтах, так і в природних системах. Наслідки деструктивних процесів у природокористуванні впливають на всі складові життєдіяльності регіону: соціальні, господарсько-економічні, екологічні.

У сільському господарстві досі функціонують незбалансовані системи рільництва, порушено засади ефективного землекористування (зокрема структури посівних площ), науково обґрунтованого розміщення культур у сівознах. Непропорційне насичення одновидовими культурами спричинило виникнення явищ ґрунтової, погіршення фітосанітарного стану (розповсюдження особливо небезпечних багаторічних видів бур'янів, хвороб і шкідників), зниження родючості ґрунтів, дестабілізацію екологічної рівноваги в агроландшафтах. В аграрному виробництві запроваджують нераціональні системи удобрення. Незважаючи на загальну тенденцію до зростання впродовж останнього десятиліття кількості внесених мінеральних добрив (що, однак, не забезпечує компенсації в ґрунті основних елементів живлення, винесених урожаєм), їхнє співвідношення є збалансоване.

Велике занепокоєння викликає антропогенна трансформація схилівих земель. Унаслідок недотримання ґрунтозахисних технологій вирощування сільськогосподарських культур, порушення зональних нормативів загальної та полезахисної лісистості відбувається зниження їхньої протиерозійної стійкості, посилення ерозійних процесів. У зоні мішаних лісів області, на землях сільськогосподарського призначення, розвиток процесів водної ерозії різного ступеня інтенсивності відбувається на площі 47 446 га, вітрової – 25 091 га, в зоні Лісостепу – 146 055 і 15 790 га, відповідно.

У Передкарпатті руйнівного впливу води зазнають 50 314 га земель. За результатами досліджень Інституту сільського господарства Карпатського регіону, найвищий показник ерозійно-екологічної напруженості земель сільськогосподарського призначення виявлено на орних землях у всіх ґрунтового-кліматичних зонах.

Високий рівень розвитку деградаційних процесів простежується на осушуваних землях. Меліоровані землі є страховим фондом як держави, так і області. Від ефективності їхнього використання та збереження в значною мірою залежить економічна, екологічна та соціальна ситуація. Розбалансування технологічної цілісності у використанні меліоративних систем спричинило порушення технологій ведення меліоративного землеробства. На осушуваних землях розвиваються негативні процеси вторинного заболочення, збільшуються терміни відводу надлишкових вод унаслідок замулення каналів і заростання їх чагарниками. Найбільше земель з незадовільним меліоративним станом виявлено у Дрогобицькому, Пустомитівському, Радеківському, Самбірському, Городоцькому районах. Потребує реконструкції осушувальних систем 12 113 га земель.

Спостерігається деградація ґрунтів, погіршення їхнього водно-повітряного режиму, підвищення кислотності, зниження родючості, посилення гідроморфізму, ерозійних процесів, виникнення екологічних кризових ситуацій. На рівнинних осушених органічних ґрунтах (торфовищах) через зниження вологи виділяється велика кількість тепла, спричиняючи самозапалювання. Крім того, експерти ФАО стверджують, що зміни в землекористуванні та осушення органічних ґрунтів є причиною близько 10 % усіх викидів парникових газів. За їхніми оцінками, торфовища, внаслідок осушення, станом на сьогодні є третім за величиною джерелом викидів парникових газів у секторі сільського й лісового господарства та інших видах землекористування.

Значним фактором забруднення ґрунтів громади є наявні *автомобільні шляхи*. Важкі метали, що містять вихлопні гази автотранспорту, осідають в ґрунтах вздовж трас, їхній розподіл залежить від інтенсивності та швидкості руху автотранспорту, напрямку вітру, наявності захисних смуг тощо. Території, які знаходяться у безпосередній близькості до автошляхів і залізниці містять підвищений вміст важких металів, продуктів горіння

пального, такі як оксиди азоту, сірки, сажа смоли. Поширення важких металів вздовж потужних автотрас (такої як Київ-Чоп), може досягати відстані до 1 км.

Також існує проблема організації території навколо цвинтарів громади. Згідно діючих санітарних норм санітарно-захисна зона складає для діючих цвинтарів – 300м, для недіючих – 50м. Для зниження ризику поширення хвороб та забруднення, в цій зоні не дозволяється розміщення житлових та громадських будівель, зон відпочинку, городів тощо. Проте майже усі кладовища на території громади не відповідають цим вимогам і створюють загрозу забруднення ґрунтів та поверхневих вод.

Забруднення твердими побутовими відходами. На даний час у Львівській області відсутні діючі сміттєпереробні та сміттєспалювальні заводи. Це призводить до швидкого заповнення наявних сміттєзвалищ, площа яких постійно зростає.

На об'єктах захоронення ТПВ в області у більшості відсутня проектна документація про відведення земельної ділянки, документи, що засвідчують право на землю, за винятком рішень органів місцевого самоврядування.

Водночас через відсутність необхідних споруд та механізмів технологія захоронення здійснюється з порушенням нормативних вимог, що в свою чергу призводить до забруднення навколишнього природного середовища. Більшість сміттєзвалищ влаштовані без проектів на їх будівництво та позитивних висновків санітарно-епідеміологічної експертизи та висновків державної екологічної експертизи.

Наявні сміттєзвалища не виконують функцію природоохоронних споруд з екологічно безпечного захоронення побутових відходів, тому жодне сміттєзвалище не можна повноцінно назвати «полігоном». Під час проведення Держжекоінспекцією перевірок полігонів та сміттєзвалищ (у тому числі несанкціонованих) встановлено наступні порушення: сортування відходів здійснюється не в повному обсязі; відсутність дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, не проведення первинного поточного обліку кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються; перешарування відходів проводиться не в повному обсязі; не встановлені межові та розпізнавальні знаки про наявність полігону; не проводиться моніторинг за підземними водами на сміттєзвалищі ТПВ і т. д. На багатьох сміттєзвалищах відсутні системи захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження фільтрату, наявні прояви спалювання та самозаймання відходів, недостатнє перешарування відходів інертними матеріалами.

Значний вплив на виникнення загроз для території Трускавецької громади, особливо – як курортної зони мають способи поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ). Дані щодо утворення відходів на території Трускавецької громади наведені у таблиці 6.

Таблиця 6

	2010	2015	2017	2018	2019
<i>Загальний обсяг відходів у розрахунку на 1 км², тонн</i>					
Львівська область	119,1	135,3	113,7	98,0	93,8
м.Трускавець	171,0	87,0	65,4	62,7	53,3
Дрогобицький район	0,1	0,6	0,2	0,2	0,3
<i>Загальний обсяг відходів у розрахунку на одну особу, кг.</i>					
Львівська область	1020,7	1164,6	980,7	847,0	813,3
м.Трускавець	46,0	23,9	18,1	17,5	14,8
Дрогобицький район	2,1	9,7	3,7	3,8	5,6

Як видно із таблиці, загальний обсяг відходів на території громади має позитивну тенденцію до зменшення, особливо у м.Трускавець. При цьому варто відмітити, що система управління відходами ускладнюється

відсутністю єдиної системи обліку об'ємів утворених відходів. Державна статистична звітність використовує дані відомчої звітності обласного управління водних ресурсів, які зовсім не цілком співпадають з інформацією місцевих комунальних служб або підприємств-перевізників. Тому хоч така звітність і охоплює домогосподарства, а також підприємства й організації, проте є не достатньо повною та достовірною.

Наявність звалищ чи полігонів побутових відходів на курортних територіях недопустима згідно із законодавством, тому поблизу усіх бальнеологічних курортів Львівської області відсутні санкціоновані полігони ТПВ чи звалища сміття. Трускавецький міський полігон в селі Станія законсервований, на сьогодні стоїть питання його рекультиватії. Тверді побутові відходи з населених пунктів громади завозяться на полігони, розташовані у Бориславі (3 га) та Брониці (3,5 га). Експлуатацію полігонів здійснюють підприємства ТЗОВ «КОМ-ЕКО-Борислав-2010» (м. Борислав) та КП «Комбінат міського господарства» м. Дрогобич (с. Броніця).

Добре налагоджена система поводження з відходами у Трускавецькій громаді – регулярним вивозом ТПВ охоплена вся територія громади. В усіх населених пунктах Трускавецької громади наявні системи збору і вивозу ТПВ. Однак, незважаючи на те, що територія громади охоплена регулярним вивозом сміття, на ній все ж спостерігаються проблеми зі стихійними смітниками й засміченнями.

Варто відзначити, що у Львівській області діє Стратегія управління твердими побутовими відходами (ТПВ) до 2030 року. В рамках реалізації Стратегії до 2022 року заплановано налагодження діяльності семи регіональних об'єктів захоронення ТПВ. Територія Трускавецької громади відноситься до Південно-Західного управління ТПВ, параметри якої наступні: чисельність населення – 468 383 осіб, орієнтовна кількість утворення ТПВ – 124 938 тонн, кількість полігонів – 2, підприємств перероблення та утилізації ТПВ – одне із потужністю – 100 тис. тонн.

Рисунок 14. Розміщення регіональних об'єктів захоронення ТПВ у Львівській області

Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття

Основними причинами збіднення біорізноманіття є антропогенні чинники:

- забруднення природного середовища;
- денатуралізація природних ландшафтів;
- монокультурні способи ведення лісового та сільського господарства.

За даними наукових установ Львівщини, основними факторами, що можуть впливати на чисельність рослин із «червонокнижним» статусом, є зривання на букети та деградація місцезростань (для лучних та болотних видів – надмірне випасання, викошування, випал трави, осушення; для лісових – проведення лісогосподарських робіт).

Загрозами для лісової рослинності на території громади є:

- випалювання сухої рослинності у весняний період;
- порушення технології заготівлі та трелювання деревини;
- всихання смерекових лісів в гірських районах;
- самовільні рубки.

Після осушувальної меліорації змінилися біотопи водно-болотної флори й фауни, їх види стали зникати. Значних втрат генофонду рідкісних видів лікарських та декоративних рослин завдає неконтрольована експлуатація їх ресурсів. Браконьєрство є однією з причин зниження популяції мисливських звірів і птахів. В останні десятиліття значної шкоди генофонду біологічних видів завдає хімічне (кислі дощі), фізичне (промислові викиди), шумове та електромагнітне забруднення природного середовища, хімічне забруднення водних артерій стоками промисловими, побутовими та з сільськогосподарських ферм. Перешкодою для природного розселення видів флори й фауни є розгалужена мережа доріг різного призначення, надмірна розораність в окремих районах та промислова загосподарованість.

Згадані причини зникання видів флори й фауни та зниження біорізноманіття треба мати на увазі при обґрунтуванні диференційованих заходів їх охорони. На підставі флористичних, мікологічних та фауністичних досліджень довоєнного та післявоєнного періодів встановлено, що на території Львівської області зараз під загрозою зникання перебуває 367 видів судинних рослин, 30 видів мохів, 8 видів печіночних та 22 види листостебельних мохів, 6 видів грибів, 125 видів безхребетних і хребетних тварин. Отже, майже 10% від біологічних видів потребують індивідуальної охорони. Їх список затвердила обласна рада.

Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. У результаті денатуралізації природних ландшафтів, що відбувається у всіх природно-географічних зонах та зростання в глобальному масштабі техногенного впливу на природне середовище, у біосфері спостерігається небезпечний процес зникання біологічних видів як відновного природного ресурсу, який має вагоме екологічне, економічне та соціальне значення. Збереження різноманіття рослинного і тваринного світу вельми актуальне для Львівщини.

Складання списку рідкісних видів флори й фауни – це лише перший інвентаризаційний етап їх охорони. Наступні етапи полягають у дослідженні поширення їх біотопів, екологічну обґрунтуванні заходів охорони. Для збереження генофонду рідкісних видів флори і фауни потрібно застосувати заходи безпосередньої та превентивної охорони. До безпосередніх належать передусім правові заходи, визначені Законом України «Про природно-заповідний фонд України»; Водним кодексом України; Лісовим кодексом України; Законом України «Про рослинний світ»; Законом України «Про Червону книгу України» та іншими. Потрібно охороняти біотопи раритетних видів, вести моніторинг за їхнім екологічним станом, сприяти плодоношенню та природному відновленню. Необхідно створити банк насіння видів, які зникають та культивувати їх у ботанічних садах і дендропарках. У разі зникнення виду з певного біотопу, потрібно його репатріювати у відповідний біотоп.

Безпосередні заходи треба застосовувати і для збереження рідкісних видів тварин. Необхідне біотехнічне регулювання статеві та вікової структури популяцій мисливської фауни та забезпечення для неї кормової бази. Треба здійснювати профілактичні заходи проти захворювання окремих видів. Багатим видовим різноманіттям відзначаються прибережні річкові екосистеми. Тому потрібно упорядкувати прибережні лісозахисні смуги і забезпечити охорону нерестилищ. Для збереження популяцій деяких хижих звірів і птахів важливе значення мають пралісові екосистеми, які треба охороняти не лише з лісівничих, але і фауністичних міркувань.

Поруч з безпосередніми заходами збереження біорізноманіття важливими є превентивні заходи у місцях поширення популяцій рідкісних видів флори і фауни. Належну увагу треба приділити переходу до дифенціаційованого і збалансованого використання природних ресурсів у такий спосіб, щоб не порушувати біотопів, з якими вони пов'язані екологічно. Треба також посилити відповідальність за збереження біологічного різноманіття підприємств та організацій, господарська діяльність яких пов'язана з використанням природних ресурсів у місцях, де поширені раритетні види флори і фауни.

Заходи зі збереження біологічного різноманіття будуть ефективними тоді, коли широка громадськість знатиме про його важливе природниче, екологічне і економічне значення. Адже втрата біологічного виду на певній території – це втрата генетичного ресурсу у всій біосфері. Знищені пам'ятки архітектури людина може відтворити, але загиблий вид відтворити неможливо. Тому потрібно приділити належну увагу екологічній освіті, екологічному вихованню та розумінню моральної відповідальності людини за збереження біологічного різноманіття як загальнонаціонального та світового природного багатства.

Ситуація із землями природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Метод територіальної охорони природи слід вважати одним з провідних напрямків екологічної стратегії, як це є в цілому світі. Львівщина не є винятком в цьому широкомасштабному загальнодержавному процесі. З урахуванням того, що Львівська область є досить густозаселеною, розширення природно-заповідного фонду є можливим і доцільним за рахунок створення нових заповідних об'єктів на території лісфонду, зокрема, Карпатського регіону. 30 листопада 2020 року Президентом України підписані Укази про створення 3-ох об'єктів загальнодержавного значення: національного природного парку «Королівські Бескиди» (8997 га) у Старосамбірському районі; ботанічного заказника «Долина ірисів» (20 га) в межах Розвадівської ОТГ; парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Адамівка» (54,46 га) у м.Трускавець.

Важливим для еколого-географічного аналізу території громади, особливо в аспекті курортної зони, є характеристика стану, використання й обслуговування об'єктів природно-заповідного фонду. Об'єкти ПЗФ відіграють значну роль у функціонуванні курортів, зокрема чимало джерел і свердловин мінеральних вод, які існують безпосередньо на курортах, використовуються в лікувальному процесі та є гідрологічними пам'ятками природи. Парки, заказники, заповідні урочища забезпечують виконання рекреаційної та оздоровчої функцій, а при докладанні певних зусиль можуть виконувати й інші корисні функції. Об'єкти ПЗФ можуть мати певний стабілізуючий вплив на переважно антропогенно трансформовану територію курорту наявністю осередків незмінених природних об'єктів.

У м. Трускавці, як і в більшості курортів, серед об'єктів ПЗФ переважають гідрологічні пам'ятки природи, які знаходяться в Курортному парку. Усі пам'ятки відповідно обладнані, дві з них досі експлуатуються («Нафтуса», «Юзя»), а решта законсервовані. На надкаптажних будівлях джерел №№ 6, 7, 11 присутні знаки, які зараховують їх до пам'яток архітектури XIX-XX ст.

Особливий режим охорони застосований до території навколо Джерела № 1 «Нафтуса», яке є основним експлуатованим лікувальним ресурсом усього курорту. Навколо свердловин із мінеральною водою існує зона санітарної охорони суворого режиму. Зона обгороджена металевим парканом із попереджувальними табличками, наявна охорона й сигналізація, вільний доступ у зону заборонений

Щодо власне екологічного стану об'єктів, то найбільше проблем виникає в місцях великого скупчення відпочивальників. Зокрема у «Курортному парку» зафіксовані засмічені ділянки у віддалених частинах парку (при цьому урн для сміття є достатньо), наявне витоптування, зсувні процеси внаслідок ерозійної діяльності невеликих струмків. Водночас навколо джерел мінеральних вод територія прибранна й облаштована. Схема основних об'єктів ПЗФ Трускавецької громади відображена на рисунку 15.

Рисунок 15. Об'єкти ПЗФ Трускавецької громади

Не менш важливими є стан місць витoku (видобутку) бальнеологічних ресурсів і рівень їхнього обслуговування, адже саме від цього залежить збереження їх якості. Характерною особливістю в Трускавці є те, що всі мінеральні води, які експлуатуються, добуваються з допомогою підземних гідротехнічних споруд, а над кожною свердловиною є надкаптажна споруда, яка захищає їх від несанкціонованого втручання.

Навколо свердловин із мінеральною водою «Нафтуса» існує обгороджена зона санітарної охорони суворого режиму, яка унеможливує вільний доступ до свердловин, наявні попереджувальні таблички, охорона й сигналізація. Свердловини №№ 9-Б, 5-К, 2-РГД розміщені в Курортному парку, мають обгороджені зони суворого режиму, однак у зону свердл. № 2-РГД можна легко потрапити через незамкнені ворота. Зона суворої санітарної охорони свердловин №№ 28- РГД, 43-РГ також обгороджена. Насосна станція куди потрапляють розсоли з цих свердловин і розташована неподалік від них і також обгороджена й забезпечена постійним наглядом техпрацівників. Усі експлуатаційні свердловини (джерела) розташовані на значній відстані від житлових будівель і доріг з інтенсивним рухом. Родовища «Нафтусі» і вод «Марія», «Софія», «Броніслава» розташовані в Курортному парку, який повністю входить у I зону санітарної охорони джерел мінеральних вод.

Техногенно-екологічна ситуація

Небезпечна техногенно-екологічна ситуація склалась в зоні діяльності ПАТ Стебницьке ГХП «Полімінерал», приватизованого у жовтні 2013 р. компанією «Райс». Внаслідок видобутку без закладки відпрацьованих камер утворилося близько 30 млн. м³ порожнин, внаслідок прориву поверхневих вод через покривні породи - близько

0,5 млн. карстових пустот. У зоні впливу відроблених територій розташовані річки Вишниця і Вольєрний басейну Дністра, II і III санітарні зони курортотолісу Трускавець.

Небезпечним є хвостосховище Стебницького ГХП. Підприємством не у повному обсязі здійснюються роботи з реалізації «Комплексного проекту консервації рудника № 2 і рекультивації порушених гірничими роботами земель у зоні його діяльності» – не проводиться буріння закладочних свердловин і утилізація порід галітових відвалів, чистка гідропостережних свердловин, геофізичне вивчення дамби хвостосховища. Роботи з приготування та перекачування насичених розсолів у підземні виробки рудника №2 здійснюється не в повному обсязі через низьку ефективність проектних рішень щодо насичення розсолів. Закачування низько мінералізованих розсолів призвело до руйнування окремих міжкамерних ціликів та стелини між I і II горизонтами.

Екзогенні геологічні процеси

Львівська область розташована у межах трьох типів геологічних середовищ: платформеного, складчастого і прогину та характеризується досить високою динамікою розвитку екзогенних геологічних процесів: в Карпатах поширені обвали, зсуви, ерозія, селі; в Прикарпатті – ерозія, зсуви, соляний карст; північна частина Передкарпатського прогину та південно-західна окраїна Східноєвропейської платформи уражена сульфатним і карбонатним карстом.

На території курорту Шкло, особливу на північно-східній його частині, на території ділянки, яка примикає до каптажного джерела «Нафтуса» спостерігаються давні карстові лійки різної форми та розмірів, западинних форм у вигляді блюдце подібних, часто заболочених або обезводнених суфозійно-карстових утворень. Виникли

карстові лійки внаслідок техногенного впливу розробки сірчаного кар'єру. Періодично спостерігається активізація карстових процесів. Карстові провали можуть привести до змін хімічного складу мінеральної води «Нафтуса», у зв'язку з інфільтрацією атмосферних і стічних вод у водоносний горизонт формування мінеральної води «Нафтуса».

У 2019 році в карстонебезпечній зоні с. Піски в стадії активізації знаходяться три карстові лійки, які розташовані на людських городах. У кінці грудня 2018 року в центральній частині с. Піски, біля карстового провалу 2009 року, відбувся новий провал, розміром 2-3 м, який пошкодив нове дорожнє покриття. У першому кварталі 2019 року карстовий провал ліквідований і затампонований глинистим матеріалом, усадка ґрунту в цьому місці поки

спостерігається, по краях провалу є свіжі тріщини заколу.

На ділянці «Стебник» (в межах впливу Стебницького калійного рудника) продовжується формування і активізація карстово-суфозійних процесів в породах ГГШ і соленосної товщі. З 25 карстових лійок незначна активізація посадочних процесів спостерігається на трьох карстових лійках. У зв'язку з проведеним комплексом заходів на ліквідацію загрози на захід від м. Стебник в долині р. Вишниця, безпосередньо біля траси Львів-Трускавець, активізація карстового процесу по трьох карстових лійках призупинилась та знаходиться на стадії тимчасової стабілізації.

Катастрофічний карстовий провал 2017 року техногенного походження, розташований на відстані близько 300 м від автодороги Дрогобич-Трускавець на території гірничого відводу рудника №2 «Полімінерал», в зоні максимальної просадки, не збільшив своїх розмірів (200 м x 210 м і 40 м глибини). По стінках карстового провалу йдуть значні зсувні процеси, зсувні маси сповзають вниз на дно провалу. Спостерігаються поперечні тріщини на автодорозі Дрогобич-Трускавець. Активізація карстових явищ на даній території продовжується. В межах гірничого відводу Стебницького родовища та на флангах існує реальна загроза провалів для інженерних споруд (автомобільна дорога та залізнична колія, опори ЛЕП, водоводи, будівельні споруди) та подальшого розвитку проривів пластових вод в гірничі виробки.

У 2018 році в заплаві річки Вишниця відбувся карстовий провал біля с. Модричи, розміром 4x4 метри. На даний час на місці провалу встановлено акведук із труб через провалля, яке утворилося в р. Вишниці. Свого

часу було змінено русло річки і прокладені в ньому залізобетонні плити, через утворення карстового провалу в руслі і попадання річки під землю. Під час обстеження русла р. Вишниця вище акведуку труб встановлено, що плити в руслі річки нагромаджені одна на одну, що могло призвести до нових карстових провалів.

Моніторинг і контроль за станом довкілля

Система моніторингу має важливе значення для підтримки сприятливого еколого-географічного стану довкілля, а тим більше на територіях бальнеологічних курортів, де цей стан повинен стати ключовим елементом сталого розвитку й функціонування. Ця система дозволяє отримувати оперативні дані щодо екологічного стану компонентів довкілля, що передусім важливо для прийняття оптимальних і своєчасних управлінських рішень. Наявність чи відсутність такої системи підсилює існуючі загрози для курортів.

До 2017 року суб'єктами моніторингу довкілля на курортах були районні відділи ДУ "Львівський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України", які проводили періодичні лабораторні заміри якості довкілля та органи місцевого самоврядування, які відповідальні за дотримання сприятливої екологічної ситуації на територіях громад. Додатково ті підприємства й організації, які експлуатують родовища, свердловини, джерела мінеральних вод і пелоїдів зобов'язані проводити обслуговування та постійні спостереження для підтримки задовільного якісного стану об'єктів. 29 березня 2017 р. урядом було прийнято рішення про ліквідацію Держсанепідслужби, оскільки її функції виконують МОЗ, Держпраці та Держпродспоживслужба. У лютому 2020 року було відновлено посаду головного державного санітарно-епідеміологічного лікаря (але не всю службу СЕС).

Державна екологічна інспекція (ДЕІ) у Львівській області не є суб'єктом моніторингу довкілля в області, а лише виконує функції нагляду (контролю) за дотриманням вимог природоохоронного законодавства, а також проводить інструментально-лабораторні заміри у викидах в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення, у скидах стічних вод та контролює вміст забруднюючих речовин у ґрунтах та відходах лише суб'єктами господарювання. Щорічно (у тому числі й помісячно) ДЕІ публікує Звіти щодо результатів здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Моніторинг якості атмосферного повітря проводиться в зонах впливу автотранспорту зокрема на найбільших автомагістралях у місцях їхнього найбільшого скупчення, а також у санітарно-захисних зонах окремих підприємств. У м.Трускавці проби повітря відбирають з 4-5 точок, три з яких розташовані в центральній частині міста і поблизу паркової зони, а решта на об'їзній дорозі, що веде до Борислава й Стебника.

Моніторинг і контроль поверхневих вод здійснюється на основних водних об'єктах або в місцях скиду від підприємств. Лабораторією моніторингу вод та ґрунтів Басейнового управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну щоквартально виконуються аналізи якості поверхневих вод Львівської області на 10 пунктах спостережень. У Трускавці пункти контролю розташовані на двох випусках дощових вод, які скидають у р. Солоницю. А моніторинг здійснюється у двох місцях на річці Солониці й на річці Воротище. Остання впадає у водосховище питної води, яке розташоване в м. Трускавець. З 01.01.2020 року запрацював модуль «Подання звіту про використання води в електронній формі» Порталу електронних послуг Держводагентства України. Інформація оприлюднена і доступна для широкого кола громадськості на сайті за посиланням: <https://e-services.davr.gov.ua>.

Оскільки в курортних зонах відсутні звалища побутових чи токсичних відходів, то відповідно місць для відбору проб ґрунту на вміст шкідливих речовин не передбачено. Від кінця 2012 року нагляд за викидами забруднюючих речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел забруднення здійснює Державна екологічна інспекція. Спостереження за іншими компонентами довкілля на території Трускавецької громади не проводиться, за винятком поодиноких замірів, що здійснюються на замовлення зацікавлених суб'єктів. Найширшою є мережа спостережних пунктів на водних об'єктах території громади, водночас моніторингу за якістю атмосферного повітря, що є важливим для виконання оздоровчої та рекреаційної функцій, приділяється значно менше уваги.

Зважаючи на наявні проблеми й загрози на курортах, враховуючи важливість існування санаторно-курортного комплексу, місцеві органи самоврядування намагаються здійснювати і впроваджувати заходи щодо охорони довкілля курортів для забезпечення задовільного екологічного та санітарного стану на територіях громад. Для вирішення екологічних проблем більшість місцевих рад ухвалює екологічні програми, у яких намагається розв'язати місцеві проблеми. Зокрема, у Трускавці діють наступні програми: Міська цільова Програми з фінансової підтримки та розвитку КП «Трускавецьвода» на 2022-2024 роки; Міська цільова комплексна Програма з підтримки і розвитку ТзОВ «Трускавецький водоканал» на 2021-2025 роки; Інвестиційна Програма розвитку з надання послуг із збирання та перевезення твердих побутових відходів на території м. Трускавець на 2016-2021 роки. Функції відповідальних виконавців таких програм покладаються на управління житлово-комунального господарства і будівництва Трускавецької міської ради.

3. Зміст та основні цілі Стратегії розвитку Трускавецької територіальної громади до 2027 року

3.1. Структура стратегічних, операційних цілей та завдань Стратегії розвитку Трускавецької громади на період до 2027 року

Стратегія сталого розвитку Трускавецької громади до 2028 року базується на 2-х стратегічних цілях, які прямо дотикаються охорони навколишнього середовища:

- А. Економічно розвинена територія оздоровчо-туристичного напрямку
- Б. Територія якісного життя.

Ці стратегічні цілі в частині охорони навколишнього середовища досягаються завдяки відповідним операційним цілям та завданням, що відображає таблиця

Таблиця 5

Операційні цілі	Завдання
А. Економічно розвинена територія оздоровчо-туристичного напрямку	
<i>А.1. Розвиток санаторно курортного комплексу та супроводжуючої сфери обслуговування</i>	А.1.1. Збереження належної якості лікувальних вод
<i>А.3. Розвиток територіальних туристичних продуктів і промоція</i>	А.3.1. Розвиток туристичної інфраструктури
	А.3.2. Розвиток і диверсифікація туристичних продуктів
	А.3.3. Покращення стану історичної частини м. Трускавця
	А.3.4. Туристична промоція території
Б. Територія якісного життя	
<i>Б.1. Розвиток інженерної та дорожньої інфраструктури</i>	Б.1.1. Модернізація системи водопостачання та водовідведення
	Б.1.2. Забезпечення транспортної доступності території та внутрішніх перевезень
	Б.1.3. Розвиток дорожньої інфраструктури
<i>Б.2. Розвиток соціальної сфери</i>	Б.2.1. Розвиток формальної та неформальної освіти
	Б.2.2. Забезпечення енергоефективності в комунальній сфері
<i>Б.3. Розвиток громадських просторів та суспільного життя</i>	Б.3.1. Створення якісного громадського простору
<i>Б.4. Безпека території та громадян</i>	Б.4.2. Забезпечення техногенної безпеки субрегіону
	Б.4.3. Забезпечення екологічної безпеки субрегіону

3.2. Каталог проектних ідей до Стратегії Трускавецької громади на 2019-2021 роки по Стратегічній цілі А: Економічно розвинена територія оздоровчо-туристичного напрямку

№	Назва проекту	2019	2020	2021	Всього
Стратегічна ціль А: Економічно розвинена територія оздоровчо-туристичного напрямку					
Операційна ціль: А.1. Розвиток санаторно курортного комплексу та супроводжуючої сфери обслуговування					
1.	Реконструкція міського парку в м. Трускавці	25000,0	25000,0	20000,0	70 000,0

2.	Збереження та розвиток гідромінеральної бази Трускавця	3000,0	3000,0	5000,0	11 000,0
Операційна ціль: А.2 Розвиток економічної співпраці в/поза межами субрегіону					
3.	Реконструкція дороги між м.Трускавець та с.Станеля (до цвинтаря)	100,0	4000,0	4000,0	8 100,0
Операційна ціль: А.3. Розвиток територіальних туристичних продуктів і промоція					
4.	Реставрація Художнього музею М.Біласа	600,0	600,0	600,0	18000,0
5.	Розробка маркетингової стратегії розвитку курорту і консолідації закладів санаторно-курортної зони субрегіону	500,0			500,0
6.	Міська програма «Програма промоції курорту Трускавець»	1000,0	1000,0	1000,0	3000,0
7.	Туристичне ознакування міста Трускавець	1000,0	1000,0		2000,0
8.	Створення нових туристичних маршрутів			250,0	250,0
9.	Створення туристичного порталу та мобільного додатку	420,0			420,0
Разом по стратегічній цілі А		31 620,0	34 600,0	30 850,0	113 270,0

3.3 Каталог проектних ідей до Стратегії Трускавецької громади на 2019-2021 роки по стратегічній цілі Б: Територія якісного життя

Стратегічна ціль Б: Територія якісного життя					
Операційна ціль Б1: Розвиток інженерної та дорожньої інфраструктури					
№	Назва проекту	2019	2020	2021	Всього
10.	Модернізація системи водопостачання в м.Трускавець	5600,0	8400,0		14000,0
11.	Міська цільова програма фінансування робіт, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг м.Трускавця	11000,0	11000,0	11000,0	33000,0
Операційна ціль Б 2: Розвиток соціальної сфери					
12.	Створення освітнього простору для дітей з особливими освітніми потребами	1700,0			1700,0
13.	Комплексна програма розвитку фізичної культури і спорту у м.Трускавці (Центр боксу)	800,0	800,0	110,0	2700,0
14.	Оптимізація мережі закладів надання медичних і реабілітаційних послуг, зокрема Центру малоінвазивної хірургії	8300,0			8300,0
15.	Термомодернізація об'єктів комунальної сфери (лікарня, школи, садочки, бібліотеки)	15800,0	16000,0	16800,0	48600,0
16.	Програма відшкодування частини кредитів, отриманих ОСББ на впровадження заходів з енергозбереження	500,0	1000,0	1000,0	2500,0

Операційна ціль Б 3: Розвиток громадських просторів та суспільного життя					
17.	Створення культурно-інформаційного центру «Бібліомісто» на базі центральної бібліотеки	3500,0	4000,0		7500,0
18.	Міська соціальна програма роботи з сім'ями, дітьми та молоддю	150,0	150,0	150,00	450,0
19.	Розвиток парципаторного бюджету у м. Трускавець	500,0	700,0	700,00	1900,0
20.	Створення умов для розвитку громадських інституцій на території Трускавецького субрегіону.	500,0			500,0
21.	Музичний сквер: рекреаційно - едукативний простір	100,0	300,0	300,0	700,0
Операційна ціль Б 4 Безпека території та громади					
22.	Модернізація системи «Безпечне місто»	500,0	500,0		1000,0
23.	Комплексна програма забезпечення пожежної та техногенної безпеки у м.Трускавець	350,0	350,0	300,0	1000,0
24.	Впровадження заходів з роздільного сортування твердих побутових відходів у м.Трускавець		2500,0	2500,0	5000,0
25.	Встановлення електрозаправок у місті Трускавці	150,0	450,0	400,0	1000,0
Разом по стратегічній цілі Б		49 450,0	46 150,0	34 250,0	129 850,0

Додаток 1

Програма промоції міста - курорту Трускавець на 2016 – 2020 роки

З метою забезпечення сталого та системного розвитку курорту у місті реалізовувалась «Програма промоції міста - курорту Трускавець на 2016 – 2020 роки» (надалі – Програма), затверджена рішенням сесії міської ради від 24 грудня 2015 року №42.

Впродовж 2016 – 2020 років проводилась популяризація туристичних і курортних можливостей курорту в Україні та за кордоном з метою збільшення кількості відпочивальників, зокрема:

Щорічна організація та співорганізація проведення різноманітних фестивалів, форумів та інших туристично-привабливих заходів, а саме:

- Всеукраїнського відкритого фестивалю-конкурсу дитячої та юнацької творчості «Яскрава країна»;
- гастрономічного фестивалю «Трускавка фест»;
- фестивалю Польської культури в Трускавці;
- Дня міста;
- форуму місцевого розвитку у Трускавці;
- міжнародного Дня туризму;
- фестивалю Блогерів;
- фестивалю «Трускавецький ЛітФест»;
- фестивалю «Корона Карпат»;
- міжнародного Конкурсу вокалістів;
- міжнародних спортивних змагань "Vukovytsia OPEN";
- Східноєвропейського Форуму гостинності і курортології;
- Гран-прі Трускавець;
- Раллі Галіція;

- фестивалю «Імперія мистецтв».

У 2017 році було розроблено туристичний бренд міста-курорту Трускавець. На основі нового бренду розроблено та виготовлено сувенірну продукцію з логотипом (поїлки, склянки, ручки, блокноти, тарілки, мило, магніти, футболки, пакети, горнятка, тощо). Розроблено сайт (туристичний портал) міста-курорту Трускавець.

Крім цього, реалізація Програми включала:

- видавництво буклетів та брошурів «Жива вода Нафтуса» на основі монографії дослідника Ігоря Поповича;
 - розробка та друк буклетів «Трускавець – місто здоров'я» українською, німецькою, польською, російською, англійською мовами, які розповсюджувались під час проведення промоційних заходів, прийом делегацій, прес-турів та туристичних виставках;
 - промоція Трускавця через популяризацію книги «Трускавець на давній поштової листівці» І.Сеніва;
 - послуги з фото-, відео-, та аерозйомки м.Трускавець у зимовий, весняний, літній та осінній періоди;
 - виготовлення відеофільму про цілющі властивості Нафтусі українською та польською мовами та відеофільм про Трускавець;
 - виготовлення рекламного ролику для проведення «Гран-Прі Трускавець»;
 - розроблення інформаційно-рекламних матеріалів для сайту dyvys.info;
 - розміщення реклами на ХІТ ФМ по м. Києву, Київській обл., та по регіонах: Одеська обл., Харківська обл., Дніпропетровська обл., Запорізька обл., Вінницька обл.;
 - висвітлення реклами в журналі «AEROPLAN»;
 - розміщення реклами, промороликів в ефірі тел.каналу «24» НТА;
 - промоційні матеріали на сайті www.vgolos.com.ua;
- розміщення інформації у каталозі «УАМТ рекомендує 2018».

В рамках реалізації даної Програми проводився прийом членів офіційної делегації з Польщі, Словаччини, Кувейту, Німеччини, Китаю, Південної Кореї, Узбекистану, Ізраїлю, Батумі, Туреччини, Грузії.

Організовано зустрічі з італійською журналісткою Розі Фонтана та прес-туру представників Асоціації журналістів «Туристичний прес-клуб України», прес-турів журналістів з України, Польщі, Азейбарджану, представників туристичного бізнесу Естонії та Іспанії, Португалії.

Проведено соціологічне дослідження з оцінки туристичної привабливості міста Трускавець.

Спільними зусиллями міської ради та громади в рамках конкурсу проєктів місцевого розвитку у Львівській області придбано та встановлено у Бюветі мінеральних вод Інформаційний сенсорний кіоск.

Успішно реалізовано проєкт «Трускавецький Міжнародний Кінофестиваль «Корона Карпат» в рамках конкурсу культурно-мистецьких проєктів "Малі міста - великі враження" Міністерства культури України.

Рішенням сесії Трускавецької міської ради № 92 від 17 грудня 2020 року затверджено Програму розвитку туристичної галузі та курортології Трускавецької міської територіальної громади на 2021 рік.

Програмою визначені наступні завдання:

1. Формування позитивного іміджу курорту Трускавець
2. Підвищення якості регіонального туристичного продукту
3. Підвищення якості послуг сфери обслуговування
4. Національна та міжнародна співпраця